

Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2011

Meri-Hilkka Mäkelä
meri-hilkka.makela@metsa.fi

Översättning: Firma Pimma Åhman
Kansikuva: Vahterjärven laavulla voi nauttia erämaan rauhasta.
Kuva: Metsähallitus / Maija Mikkola

© Metsähallitus 2012

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (Verkkajulkaisu)
ISBN 978-952-446-959-3 (pdf)

Meri-Hilkka Mäkelä

Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2011

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	25.4.2012
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	1171/52/2012
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Isojärven kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Isojärvi–Arvajanreitti FI0900101		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Meri-Hilkka Mäkelä		
JULKAISUN NIMI	Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2011		
TIIVISTELMÄ	<p>Päijänteen länsipuolisille seuduille ominaista metsäistä vuorimaata suojeleva, vuonna 1982 perustettu Isojärven kansallispuisto sijaitsee eteläisessä Keski-Suomessa, Kuhmoisten kunnassa. Vuonna 2011 pinta-alaltaan 22 km²:n suuruisen puiston käyntimäärä oli 10 274.</p> <p>Isojärven kansallispuiston kävijätutkimuksen aineisto kerättiin 15.4.–18.10.2011. Tutkimuksella selvitettiin puiston nykyinen kävijärakenne ja käyntien alueellinen ja ajallinen jakautuminen. Lisäksi kartoitettiin kävijöiden kokemuksia ja mielipiteitä puiston palvelurakenteista, hoidosta ja kehittämistarpeista sekä tarkasteltiin kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia.</p> <p>Kansallispuiston kävijöistä valtaosa oli kotimaisia matkailijoita, jotka saapuivat puistoon Etelä-Suomen alueelta, erityisesti Pirkanmaalta, Keski-Suomesta ja pääkaupunkiseudulta. Paikallisia, lähialueen asukkaita, oli puiston kävijöistä vajaa viidennes. Erityisesti puisto veti lähialueen kesäasukkaita. Eniten kävijöitä olikin vilkkaana lomakautena kesä-, heinä- ja elokuussa. Kävijöistä 6 % oli ulkomaalaisia.</p> <p>Yleisimmin kansallispuistossa vierailtiin perheenjäsenten kanssa, 2–5 hengen seurueissa. Puisto veti erityisesti nuoria aikuisia ja keski-ikäisiä kävijöitä. Suosituin käyntikohde oli Heretty opastuspisteineen. Kävijöistä 40 % yöpyi puistossa, 60 % oli päiväretkellä. Päiväkävijät viettivät puistossa tyypillisesti kolme tuntia, yöpyjät noin vuorokauden. Puistossa harrastettiin eniten kävelyä, luonnon tarkkailua, eväretkeilyä ja retkeilyä. Merkittävimpiä syitä tulla Isojärven kansallispuistoon olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen sekä pääsy pois melusta ja saasteista.</p> <p>Kävijät olivat tyytyväisiä puiston palveluihin ja heidän odotuksensa kansallispuistovierailua kohtaan täyttyivät hyvin. Eniten kiiteltiin tulentekopaikkoja ja laavuja, niillä olevia polttopuita, reittien opastetauluja, polkuviitoituksia, pysäköintipaikkoja ja polkureitistöä. Kehitettävää kävijät kokivat olevan yrittäjien tuottamissa palveluissa, lähialueen tiestössä ja maantienvarsien opastuksessa. Lisäksi puiston sisälle toivottiin lisää maasto-opasteita. Isojärven kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat reilut 0,1 miljoonaa euroa ja kaksi henkilötyövuotta.</p> <p>Edellinen kävijätutkimus alueella tehtiin vuonna 2005. Sen jälkeen puiston kävijämäärä on hieman kasvanut ja sen palveluvarustusta on lisätty. Uusi tutkimus osoitti ulkomaisten kävijöiden osuuden nousseen. Aiempaa suurempi osa kävijöistä yöpyi puistossa, erityisesti telttailun suosio oli kasvanut.</p> <p>Nyt toteutettu kävijätutkimus antoi mahdollisuuden vertailla eri keruumenetelmin saatuja vastauksia. Sillä, saatiinko vastaukset haastattelijan avulla vai jatkuvan keruun pisteiltä, huomattiin olevan vaikutusta mm. kävijärakennetta, käynnin kestoa ja vierailukohteita koskeviin tuloksiin.</p>		
AVAINSANAT	Isojärven kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 162		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	64 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	25.4.2012
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	1171/52/2012
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Isojärvi nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Isojärvi–Arvajastråten FI0900101		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Meri-Hilkka Mäkelä		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Isojärvi nationalpark 2011		
SAMMANDRAG	<p>Isojärvi nationalpark grundades år 1982 och består av hållrik skogsmark på västra sidan av Päijänne i Kuhmois kommun i södra delen av Mellersta Finland. År 2011 hade den 22 km² stora nationalparken 10 274 besökare.</p> <p>Materialet till besökarundersökningen i Isojärvi nationalpark insamlades 15.4–18.10.2011. Man utredde parkens nuvarande besökarstruktur samt besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning. Därtill undersöktes besökarnas erfarenheter av och åsikter om parkens serviceanläggningar, vård och utvecklingsbehov samt utreddes besökarnas penninganvändning och dess inverkan på den lokala ekonomin.</p> <p>Merparten av nationalparkens besökare var inhemska turister, som kom till parken från södra Finland, speciellt Birkaland, Mellersta Finland och huvudstadsregionen. Knappa en femtedel av besökarna bestod av lokalbefolkning från parkens närhet. Sommarinvånare från närområdena besökte parken speciellt flitigt. Besökarantalet var störst just under semesterperioden juni, juli och augusti. Utlänningarnas andel av besökarna var 6 %.</p> <p>Vanligast var att besökarna rörde sig i parken i sällskap på 2–5 personer. Parken lockade i synnerhet unga vuxna och medelålders personer. Det populäraste besöksmålet var Heretty med infopunkt. Av besökarna övernattare 40 % i parken, 60 % gjorde en dagsutflykt. Dagsgästerna vistades i medeltal tre timmar i parken, övernattarna ungefär ett dygn. De vanligaste aktiviteterna bland besökarna var promenader, naturobservationer, picknickar och friluftsliv. De viktigaste orsakerna till besöken i Isojärvi nationalpark var naturupplevelser och avkoppling samt behovet att komma bort från buller och föroreningar.</p> <p>Besökarna var nöjda men tjänsterna i parken och deras förväntningar uppfylldes väl. Mest beröm fick eldplatserna och skärmskydden inklusive veden vid dem, infotavlorna och skyltningen utmed lederna, parkeringsplatserna och nätverket av stigar. Mest förbättringar önskade sig besökarna i de tjänster som företagen producerar, vägnätet i närområdena och skyltningen utmed landsvägarna. Därtill önskade man sig mer infotavlor och skyltar i terrängen. Besökarnas totala inkomsteffekt på området var drygt 0,1 miljoner euro och sysselsättningseffekten två årsverken.</p> <p>En besökarundersökning gjordes senast på området år 2005. Efter det har parkens besökarantal vuxit något och serviceutrustningen utökats. Den nya undersökningen visar att de utländska besökarnas andel stigit. Av besökarna övernattade också en större andel i parken än tidigare, i synnerhet tältning hade blivit populärare.</p> <p>Tack vare denna nya besökarundersökning kunde man jämföra svar som insamlats med olika insamlingsmetoder. Om man fick in svaren med hjälp av intervjuare eller från punkter med kontinuerlig, icke-handledd insamling visade sig ha stor inverkan bl.a. på de resultat som gällde besökarstrukturen, besökets längd och besöksmålen.</p>		
NYCKELORD	nationalpark, Isojärvi, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsojelujulkaisuja. Sarja B 162		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	64 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	12
3 TULOKSET.....	17
3.1 Kävijärakenne.....	17
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	17
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	20
3.2 Käynti Isojärven kansallispuistossa.....	21
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	21
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	21
3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	24
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	24
3.2.5 Saapuminen alueelle.....	28
3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	31
3.2.7 Tietolähde.....	34
3.3 Kävijätyytyväisyys.....	35
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	35
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	36
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	38
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	38
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	40
3.4 Kiinnostus kulttuuriperintöä kohtaan.....	42
3.5 Vapaamuotoiset ajatukset.....	43
4 TULOSTEN TARKASTELU.....	44
4.1 Yhteenveto.....	44
4.1.1 Tärkeimmät tulokset.....	44
4.1.2 Erot keruumenetelmien välillä.....	46
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	47
LÄHTEET.....	50
LIITTEET	
Liite 1 Isojärven kansallispuiston kävijätutkimuksen otantakehikko.....	51
Liite 2 Aineiston keruuaiakataulu ja sen toteutuminen Isojärven kansallispuistossa.....	52
Liite 3 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	53
Liite 4 Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin.....	55
Liite 5 Suomenkielinen kyselylomake.....	61

1 Johdanto

Isojärven kansallispuisto on kiehtova yhdistelmä monimuotoista luontoa ja metsäkäytön historiaa. Maisemassa vaihtelevat komeat kalliojyrkänteet, kirkasvetiset lammet, eri-ikäiset kangasmetsät ja rehevät lehtolaikut. Puistoa hallitsevat luode-kaakko-suuntaiset metsäiset vuorijaksot ja niiden väliin jäävät murroslaaksot. Kansallispuiston tehtävä on suojella paitsi tätä Päijänteen länsipuolisille seuduille ominaista metsäistä vuorimaata, myös karun Isojärven luonnontilaisia rantoja. Vuonna 1982 perustettu Isojärven kansallispuisto on rauhallisia metsä- ja järvimaisemia arvostavalle oivallinen retkikohde, jonka merkityt reitit, lukuisat kulttuurikohteet ja monet tulipaikat ja laavut antavat hyvät puitteet onnistuneille päivä- ja yöretkille.

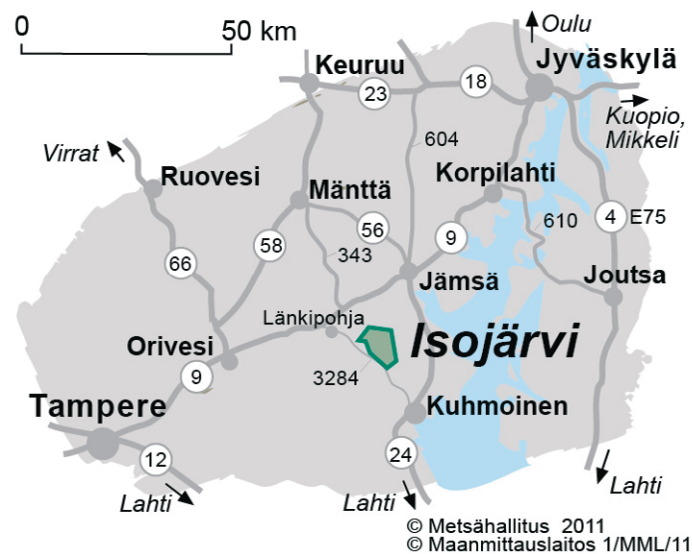
Edellinen kävijätutkimus (Halinen 2006) tehtiin alueella vuonna 2005 hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen tueksi. Suunnitelma (Metsähallitus 2009) valmistui vuonna 2009. Kävijätutkimus katsottiin tarpeelliseksi toistaa vuonna 2011, sillä kuudessa vuodessa puiston palvelurakenteita on lisätty, sen vuosittainen käyntimäärä on kasvanut ja ulkomaisten kävijöiden määrä näyttää lisääntyneen. Kolmenkymmenen vuoden ikään ehtineen Isojärven kansallispuiston kehittämisen kannalta on tarpeellista tietää, miten puiston hoitoon käytettäviä resursseja on syytä kohdentaa, jotta tehtävät toimenpiteet vastaavat mahdollisimman hyvin kävijäkunnan tarpeita ja tukevat alueen suojelutavoitteita.

Kävijätutkimuksella selvitettiin puiston nykyinen kävijärakenne ja käyntien alueellinen ja ajallinen jakautuminen sekä kansallispuiston kävijöiden rahankäytön vaikutukset lähialueen paikallistalouteen. Lisäksi kartoitettiin kävijöiden mielipiteitä puiston palvelurakenteiden laadusta ja määrästä sekä heidän kokemuksiaan puiston hoidosta ja kehittämistarpeista.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Vuonna 1982 perustettu Isojärven kansallispuisto sijaitsee eteläisessä Keski-Suomessa, Päijänteen länsipuolella. Kuhmoisten kunnan alueella oleva puisto sijoittuu valtatie 9 eteläpuolelle Tampereen ja Jyväskylän välille. Tampereelle on matkaa noin 85 kilometriä, Jyväskylään noin 90 (kuva 1). Seuraava kansallispuiston kuvaus pohjautuu Metsähallituksen Luontoon.fi-verkkopalveluun (Metsähallitus 2011) ja Isojärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan (Metsähallitus 2009).

Kuva 1. Isojärven kansallispuiston sijainti. Kansallispuisto on merkitty karttaan vihreällä. © Metsähallitus 2012, © Maanmittauslaitos 1/MML/12.

Isojärven eteläpuolen yhtenäinen maa-alue muodostaa kansallispuiston ydinosan. Lisäksi puistoon kuuluu yli 20 Isojärven saarta sekä hajanaisia maa-alueita järven pohjoisrannalla (kuva 2). Puistossa on useampi mahdollinen lähtöpiste retkille, joskin autolla saapuvia kävijöitä pyritään ohjaamaan pääasiassa Heretyn ja Huhtalan pysäköintialueille. Heretyn pysäköintialue soveltuu kokonsa puolesta matkailuautoille. Muut pysäköintipaikat ovat Kalalahteen vievän polun päässä ja Nokipohjassa. Lortikassa on lisäksi oma, puomin takana oleva pysäköintipaikka kämpän vuokraajille. Isojärven kansallispuistoon on mahdollista saapua myös veneellä ja rantautua esimerkiksi Kalalahden tai Renusaaren tulipaikoille. Nokipohjassa, aivan puiston kupeessa on veneenlaskupaikka.

Isojärven kansallispuisto on pieni erämainen alue, jossa vaihtelevat järvi- ja metsämaisemat. Puistoa hallitsevat 200 miljoonaa vuotta sitten maankuoren murtumalinjoihin muodostuneet pitkät, kapeat järvet ja jyrkkäreunaiset murroslaaksot eli hoilot. Suurten korkeuserojen vuoksi puisto on paikoin vaikeakulkuinen. Keskimäärin Isojärven kansallispuisto on 100–150 metriä merenpinnan yläpuolella. Alueen korkein kohta, Vahterinvuori, kohoaa 219 metrin korkeuteen. Kansallispuisto kuuluu vedenjakaja-alueeseen, jossa Lortikanvuoren pohjoispuoliset vedet kulkeutuvat Päijänteen ja eteläpuoliset Längelmäveten. Pääosa alueen järvistä on syviä, karuja ja kirkasvetisiä.

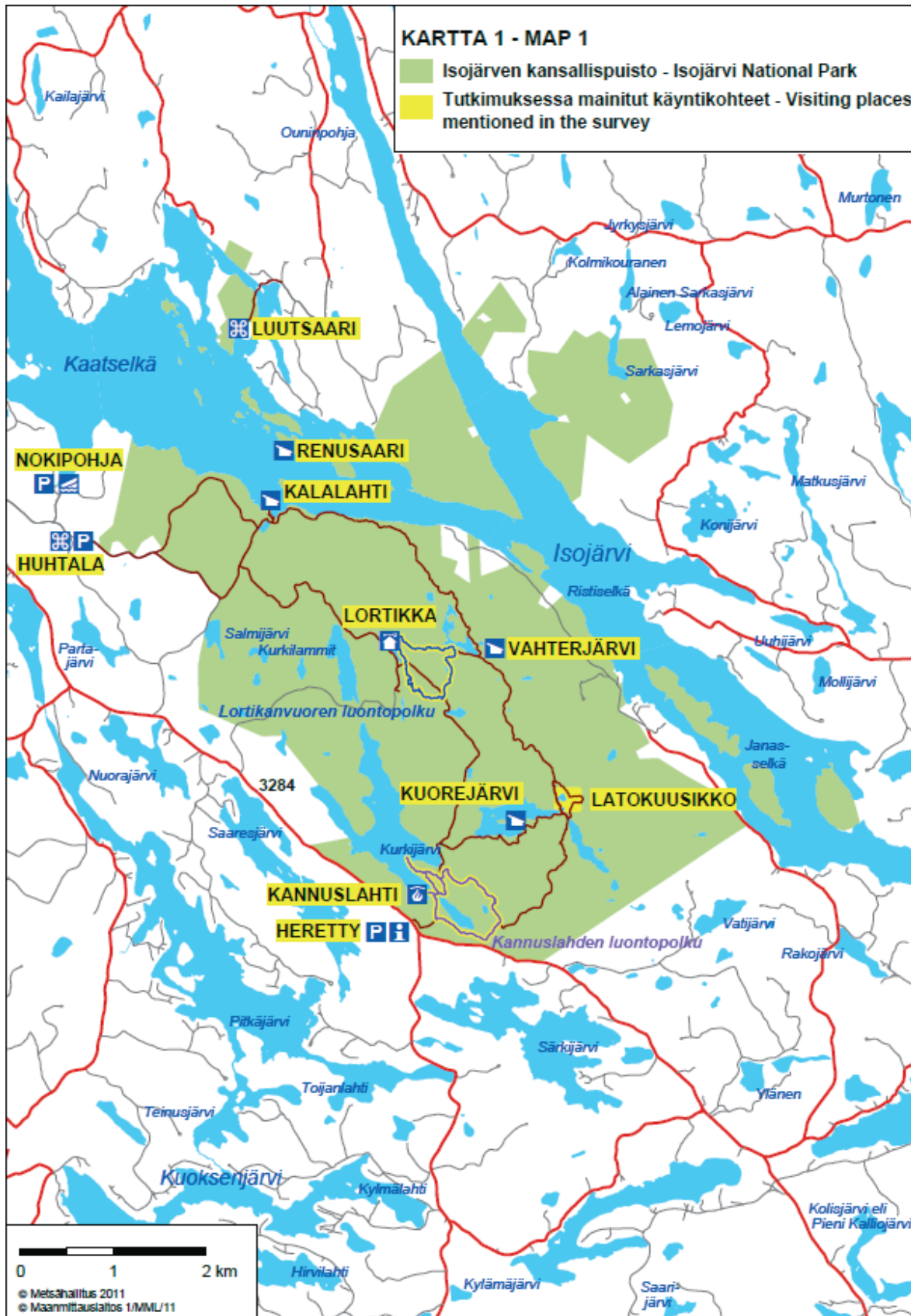

Maastonmuodoista johtuen alueella on hyvin monenlaisia metsiä. Niiden kasvillisuus vaihtelee vuorten väliin jäävien hoilojen rehevistä korpijuotteista lehtomaisten rinteiden kautta vuorenlakien karuihin jäkälämänniköihin. Valtaosa metsistä on eri-ikäisiä kangasmetsiä. Ne ovat pääosin olleet metsätalouskäytössä, ja niitä on hakattu miltei puiston perustamisvuoteen asti. Metsäalueen ytimen muodostava Lortikan luonnonhoitometsä perustettiin vuonna 1972. Luonnonarvoiltaan yksi puiston arvokkaimmista alueista on jo vuonna 1959 suojeltu Latokuusikon aarniometsälehto, joka edustaa keskisuomalaista kuusivaltaista lehtoa tyypillisimmillään. Latokuusikon järeät kuuset kohoavat liki 30 metrin korkeuteen ja niiden lomassa näkyy jättiläismäisiä haapoja ja pieniä lehmuksia.

Kansallispuistossa sijaitsee useita kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita. Metsien taloudellinen hyödyntäminen on jättänyt jälkeensä heti sotien jälkeen rakennetut Heretyn ja Lortikan savotakämpät sekä niiden välillä kulkevan polkupyörätien. Heretyssä toimii kesäisin opastuspiste, jossa voi tutustua 1900-luvun puolenvälin savottaelämään. Lortikan kämppä on huhtikuulta lokakuuhun puistossa vierailevien vuokrattavissa. Huhtalan torppa ja Luutsaaren tila edustavat alueen asutushistoriaa. Rakennushistorialtaan valtakunnallisesti arvokas Huhtala, alkujaan Wuorihuhdan torppa, esiintyy historiankirjoissa jo 1700-luvulta lähtien. Nykyinen päärakennus on rakennettu 1850-luvulla. Huhtalassa järjestetään vuosittain heinäkuussa perinnepäivä, jossa esitellään vanhoja työtapoja ja kädentaitoja. Muuten tila on yleisölle auki vain sopimuksen mukaan, mutta sen pihapiiriin voi tutustua omatoimisesti. Puiston pohjoisosassa sijaitseva Luutsaaren tila perustettiin torppana 1800-luvun puolivälissä. Molempien tilojen pihapiirissä pidetään yllä arvokkaita perinnebiotooppeja niitoin, Luutsaaren myös laidunnuksin. Entisaikojen muikunpyynnistä muistuttaa puolestaan Luutsaaren vuonna 1834 rakennettu Kalapirtti, jonka ylläpidosta vastaa Luutsaaren Kalapirtin Kannatusyhdistys ry.

Merkittviä reittejä Isojärven kansallispuistossa on yhteensä noin 33 kilometriä. Uusin niistä on vuonna 2009 avattu polku Vahterjärveltä Kalalahteen. Kolmen kilometrin mittaisia luontopolkuja on kaksi, Heretystä lähtevä Kannuslahden luontopolku ja puiston keskiosassa oleva Lortikanvuoren luontopolku. Varsinaisia rengasreittejä puistossa ei ole, mutta merkityt reitit muodostavat eripituisia ympyrälenkkejä. 1950-luvulla rakennettu polkupyörätie Heretyn ja Lortikan välillä sekä alueen vanhat metsäautotienpohjat mahdollistavat noin 10 kilometrin pituisen lenkin tekemisen maastopyörällä. Yöpyminen on kansallispuistossa mahdollista Kuorejärven, Vahterjärven, Kalalahden ja Renusaaren laavuilla sekä maksua vastaan Lortikan vuokrakämpällä. Omassa majoitteessa yöpyville on telttapaikkoja laavujen yhteydessä.

Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Isojärven kansallispuistosta vuonna 2011. Tarkat ja ajanmukaiset tiedot löytyvät mm. Luontoon.fi-verkkopalvelusta (Metsähallitus 2011).

Kuva 2. Isojärven kansallispuisto. Karttaan on merkitty keltaisella kävijätutkimuksen kyselykaavakkeessa mainitut käyntikohteet. Kartta oli jokaisen tutkimukseen osallistuneen nähtävillä. © Metsähallitus 2012, © Maanmittauslaitos 1/MML/12.

Taulukko 1. Isojärven kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2011.

ISOJÄRVEN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	1982
Sijainti	Keski-Suomessa, Kuhmoisten kunnassa
Pinta-ala	Maapinta-ala n. 22 km ² , vesialueet eivät kuulu puistoon
Käyntimäärä	10 274 (v. 2011)
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Viisi pysäköintipaikkaa opastauluineen kansallispuistossa ja sen välittömässä läheisyydessä (Heretty, Huhtala, Kalalahti, Lortikka ja Nokipohja) – Merkittviä reittejä n. 33 kilometriä – Laavu ja telttailualue Kuorejärvellä, Vahterjärvellä, Kalalahdessa ja Renusaaressa – Tulentekopaikat laavuilla ja lisäksi Kannuslahdessa ja Lortikassa – Keittokatos Kannuslahdessa – Kuivakäymälät tulentekopaikoilla sekä Heretyssä ja Huhtalassa – Kierrätyspiste Heretyssä – Opastuspiste kesäisin Heretyn kämpällä – Soutuveneiden vuokraus Kalalahdessa – Veneenlaskupaikka Nokipohjassa, kansallispuiston välittömässä läheisyydessä – Lortikan vuokratupa – Liikuntaesteisille ei ole palveluita, mutta Heretyn ja Kannuslahden välinen polku sopii kuljettavaksi lastenvaunuilla tai avustajan kanssa pyörätuolilla. <p>Yrittäjien tarjoamat palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ohjelmapalveluita, mm. opastettuja patikka- ja melontaretkiä kansallispuistossa – Kansallispuiston lähialueella majoitus-, ruokailu- ja ohjelmapalveluita sekä välineiden vuokrausta
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, marjastus, sienestys, kotitarvekalastus, melonta
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Valmistunut vuonna 2009 (Metsähallitus 2009)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin Isojärven kansallispuistossa 15.4.–18.10.2011. Aktiivista keruuta tehtiin pääasiassa Heretyn opastuspisteellä, muutamana päivänä myös Huhtalassa, Kalalahdessa, Kannuslahdessa ja Renusaaressa. Jatkuvan keruun pisteet (lomakkeita jaossa, ei haastattelijaa) sijoitettiin Heretyn opastuskatokseen, Kannuslahteen, Kalalahteen, Huhtalaan, Renusaareen ja Lortikan kämpän sisälle.

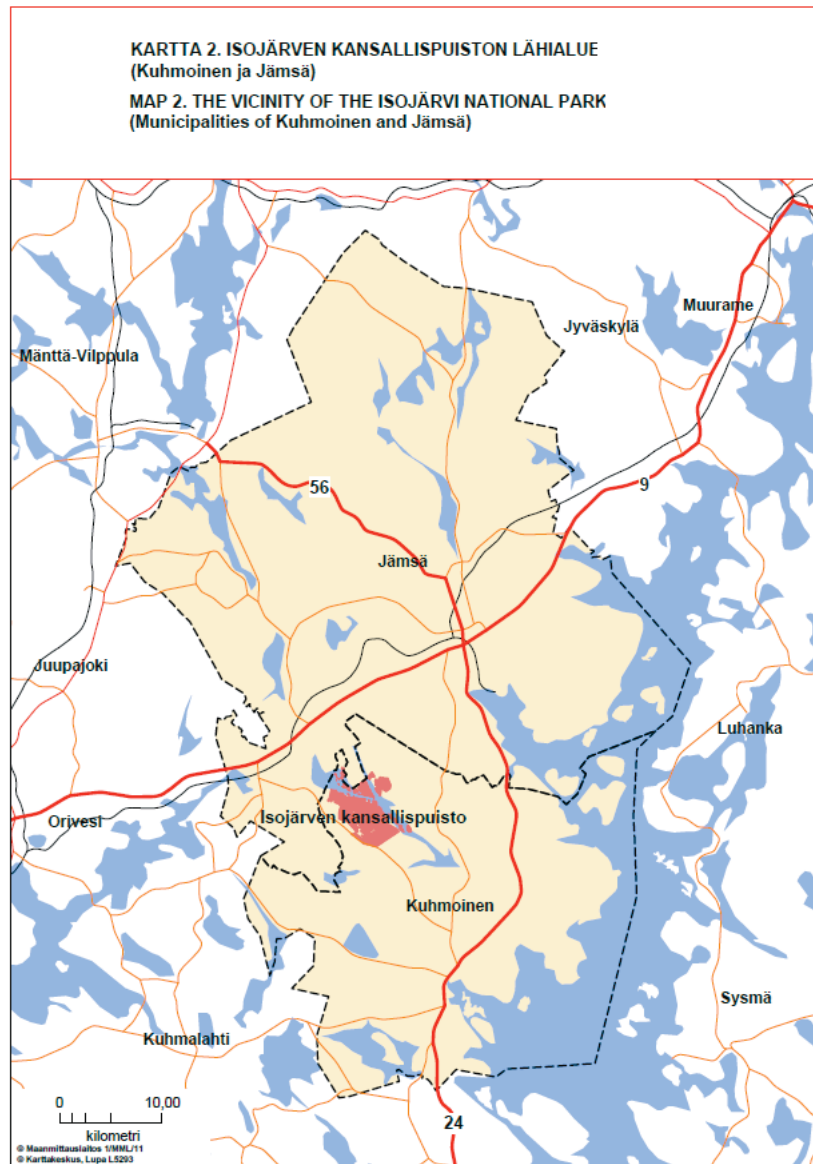
Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen kävijätutkimusten vakiolomaketta, joka muotoiltiin Isojärven kansallispuistoon sopivaksi (liite 5). Vakiolomaketta käytettäessä tutkimus saadaan vertailukelpoiseksi muiden Metsähallituksen vastaavien alueiden tutkimusten kanssa (Kajala ym. 2009). Näin säilyy myös vertailtavuus samalla alueella eri vuosina tehtävien tutkimusten välillä. Vastausvaihtoehdot valittiin vakioitujen vaihtoehtojen joukosta niin, että ne sopivat alueelle. Vakiolomakkeen kaikille yhteisten kysymysten lisäksi tähän tutkimukseen otettiin kaksi valinnaisinta kysymystä (liite 5): 16. ”Millä tavoin haluaisit tutustua alueen kulttuuriperintöön ja historiaan?” ja 21. ”Mistä sait tietoa Isojärven kansallispuistosta?”

Kyselylomakkeen lisäksi vastaajien saatavilla oli kaksi tutkimusta varten laadittua karttaa: Kartta 1 kuvasi Isojärven kansallispuiston rajoja ja tutkimuksessa mainittuja käyntikohteita (kuva 2 edellä). Karttaan 2 oli merkitty tutkimusta varten määritelty kansallispuiston lähialue, ts. Jämsän ja Kuhmoisten kunnat (kuva 3). Lähialue määriteltiin, jotta voitaisiin tarkastella paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden osuuksia ja mahdollisia eroja, mm. eri kävijäryhmien paikallistaloudellisia vaikutuksia. Vuoden 2011 kyselylomakkeessa oli pieniä eroja verrattuna vuoden 2005 lomakkeeseen, mutta hyvä vertailtavuus pyrittiin säilyttämään. Kyselylomakkeita oli jaossa suomen- ja englanninkielisinä.

Kustannusten hillitsemiseksi kävijätutkimuksen suunnitelmaan sisältyi vain 20 aktiivikeruupäivää, jotka osoitettiin Heretyn kesäoppaan Anne Jokisen tehtäväksi. Riittävän kattava otanta haluttiin varmistaa kuudella jatkuvan keruun pisteellä, joissa lomakkeet olivat koko tutkimusajan kaikkien kävijöiden saatavilla. Keruupisteiden sijoittelu päätettiin ja kunkin pisteen havaintotavoitteet arvioitiin käyttäen apuna Metsähallituksen henkilökunnan aluetuntemusta ja alueen kävijälaskureiden tuottamaa tietoa kävijävirtojen ajallisesta ja alueellisesta jakautumisesta. Keruupisteiltä tavoiteltava havaintojen lukumäärä pyrittiin jakamaan samassa suhteessa kävijöiden määrän ja alueellisen jakautumisen kanssa. Veneilijöitä pyrittiin tavoittamaan erityisesti Renusaaren ja Kalalahden keruupisteillä, vuokratuvan käyttäjiä puolestaan Lortikan kämpän sisään sijoitetulla keruupisteellä. Talviajan kävijöitä ei tässä tutkimuksessa tavoiteltu. Otantakehikko on kuvattu liitteessä 1.

Jatkuvan keruun pisteissä kyselylomakkeet olivat kävijöiden saatavilla koko tutkimusajan, päivästä ja kellonajasta riippumatta. Haastattelijaa ei ollut paikalla pisteessä, vaan kävijöiden oletettiin täyttävän lomakkeet oma-aloitteisesti. Jokaisella keruupisteellä oli tarjolla sekä suomen- että englanninkielisiä vastauslomakkeita. Täytetyt lomakkeet palautettiin lukittuun palautuslaatikkoon.

Aktiivinen keruu suunniteltiin toteutettavaksi valtakunnallisen kävijätutkimusohjeen mukaisesti satunnaisotannalla tiettyinä etukäteen arvottuina päivinä kello 11.30 ja 15.30 välillä. Keruun aikataulusuunnitelmassa varmistettiin, että suunnitellut 20 keruupäivää jakautuvat tasaisesti tutkimusajan eri kuukausille, mutta lopullisesti ne valikoituivat muutamaa arvottua päivää lukuun ottamatta Heretyn oppaan työtilanteen mukaan. Syy tähän oli se, ettei keruuta hoitanut Heretyn opas voinut irrottautua muista tehtävistään keruupäivien ajaksi. Niinpä esimerkiksi keruun kellonajat vaihtelivat. Toisaalta osoittautui järkeväksi kerätä aineistoa keruupäivinä koko opastuspisteen aukioloajan. Aineistoa tuli kerättyä etukäteen suunniteltujen keruupäivien lisäksi myös ylimääräisinä päivinä Heretyssä ja miehittämättömien keruupisteiden huoltotoimien yhteydessä näillä pisteillä. Aktiivista keruuta tehtiin yhteensä 27 päivänä. Toteutunut aineiston keruuaikataulu on liitteessä 2.

Kuva 3. Isojärven kansallispuiston lähialue. Lähialue on merkitty karttaan keltaisella ja Isojärven kansallispuisto punaisella värillä. Kartta oli jokaisen tutkimukseen osallistuvan nähtävillä. © Metsähallitus 2012, © Maanmittauslaitos 1/MML/12, © Karttakeskus, Lupa L5293.

Keruupäivinä otokseen poimittiin kaikki otantapisteeseen saapuneet, Isojärven kansallispuistossa vierailleet 15 vuotta täyttäneet henkilöt saapumis- tai tapaamisjärjestyksessä sitä mukaa, kun haastattelija vapautui aiemmin saapuneiden kävijöiden haastattelemisesta. Osa kävijöistä saattoi ohittaa otantapisteen haastattelijan jakaessa lomakkeita ensiksi tulleille. Haastattelusta kieltäytyneet vetosivat useimmiten kiireeseen tai siihen, että riittää, jos seurueesta vain yksi täyttää lomakkeen. Yleisesti kävijätutkimukseen suhtauduttiin kuitenkin myönteisesti.

Jokaiselta keruupäivältä pidettiin keruupäiväkirjaa, johon kirjattiin sääolot, keruun kesto, kävijöiden ja kerättyjen lomakkeiden lukumäärä sekä kieltäytyjien määrä ja kieltäytymisen syyt. Päiväkirjaan saatettiin merkitä myös muita huomioitavia asioita tai kävijöiltä tulleita kommentteja. Kirjaa pidettiin myös jatkuvan keruun pisteiden huollosta.

Isojärven kävijätutkimuksen tavoitteeksi asetettiin yhteensä 320 täytettyä kyselylomaketta (ks. liitteet 1 ja 2). Tavoitteena oli saada aktiivisella keruulla 110 vastausta ja jatkuvan keruun pisteiltä 210. Molempien keruutapojen tavoitteet ylitettiin, ja tutkimukseen hyväksytyjä vastauslomakkeita kertyi yhteensä 378 kappaletta (taulukko 2 ja liite 2). Suuressa osassa lomakkeita ainakin jotkin kohdat oli kuitenkin täytetty vaillinaisesti tai jätetty kokonaan tyhjäksi. Niinpä yksittäisten kysymysten vastausmäärä on usein pienempi kuin 378. Kerätyistä lomakkeista 9 % oli englanninkielisiä.

Vajaa kaksi kolmasosaa vastauksista saatiin miehittämättömiltä kyselypisteiltä (taulukko 2). Aktiivinen keruu tuotti vastauksista reilun kolmasosan. Näiden lisäksi viisi täytettyä lomaketta saapui postitse. Näistä kolme haastattelija oli antanut palautuskuoren kanssa kävijälle, joka ei ehtinyt jäädä maastoon lomaketta täyttämään. Kaksi muuta olivat kävijöiden omatoimisesti jatkuvan keruun pisteiltä mukaan ottamia.

Taulukko 2. Vastausten jakautuminen vastaustavoittain Isojärven kansallispuistossa vuonna 2011.

Vastaustapa	kpl	%
Paperilomake kyselypisteessä, jossa ei haastattelijaa	245	65
Paperilomake haastattelupaikalla vastaajan täyttämänä	128	34
Paperilomake postitse	5	1
Yhteensä	378	100

Miehittämättömiltä keruupisteiltä kertyi lisäksi yhteensä viisi lomaketta, jotka jouduttiin hylkäämään. Hylkäämisperusteena oli kolmessa tapauksessa vastaajan riittämätön ikä (alle 15 vuotta) ja yhdessä lomakkeen huolimaton täyttö, ts. lähes kaikkiin kysymyksiin oli jätetty vastaamatta. Yhteen suomenkieliseen lomakkeeseen oli kirjoitettu englanniksi pahoittelu siitä, ettei henkilö ymmärtänyt kysymyksiä, eikä ollut löytänyt englanninkielistä lomaketta täytettäväksi. Kaiken kaikkiaan hylättyjen osuus kaikista kertyneistä lomakkeista jäi kuitenkin hyvin pieneksi. Lomakkeita täytettiin asiallisesti ja huolellisesti yhtä lailla haastattelijan ohjauksessa kuin miehittämättömilläkin keruupisteillä.

Vastausten suhteellisen runsas kertyminen molemmilla keruutavoilla tarjoaa mahdollisuuden tehdä vertailevaa analyysiä eri keruumenetelmillä saaduista keskeisimmistä tuloksista. Tällainen tarkastelu antaa tärkeää tietoa esimerkiksi siitä, minkälaisia vastaajia eri keruumenetelmillä tavoitetaan. On kuitenkin muistettava, että näin pienellä otoksella vertailusta voidaan tehdä vain suuntaa antavia päätelmiä. Kattavampi analyysi vaatisi tarkemmin nimenomaan tästä näkökulmasta suunnitellun ja toteutetun tutkimuksen. Keruumenetelmien tuloksiin aiheuttamia eroja käsitellään tämän tutkimuksen kussakin luvussa, mikäli se on tarkoituksenmukaista ja eroja ilmenee. Tässä vertailussa postitse tulleet viisi lomaketta luetaan jatkuvan keruun pisteiltä, ts. ilman haastattelijaa, kertyneisiin lomakkeisiin.

Vastauksista valtaosa saatiin Heretystä, jossa kesäaikaan toimii Isojärven kansallispuiston opastuspiste (taulukko 3). Aktiivista keruuta tehtiin lähes yksinomaan Heretyssä, minkä lisäksi sen opastuskatoksessa oli jatkuvan keruun piste. Yhteensä Heretystä saatiin molemmilla keruumenetelmillä peräti 42 % kaikista kävijätutkimuksen vastauksista. Miehittämättömistä keruupisteistä suosituin oli Kannuslahden keittokatos, jossa täytettiin viidennes lomakkeista. Vähiten vastauksia kertyi Lortikan kämpän sisällä olevasta keruupisteestä, joka oli tarkoitettu rajatulle kohderyhmälle, kämpän vuokraajille. Lortikan käyttöasteeseen nähden sieltä saatujen vastausten määrä jäi vaatimattomaksi, kun majoittuvista seurueista usein vain yksi henkilö täytti lomakkeen.

Taulukko 3. Vastausten jakautuminen haastattelupaikoittain Isojärven kansallispuistossa vuonna 2011.

Haastattelupaikka	kpl	%
Heretty	111	29
Kannuslahti	75	20
Kalalahti	64	17
Heretyn opastuskatos	50	13
Renusaari	36	10
Huhtala	27	7
Lortikka	15	4
Yhteensä	378	100

Keruumenetelmästä riippumatta tutkimuslomakkeen täytössä huomattiin joitakin ongelmia, jotka saattavat vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin:

- Isojärven kansallispuiston lähialueeksi määriteltiin suunnitteluvaiheessa Kuhmoisten ja Jämsän kunnat. Huolimatta siitä, että tämä luki lomakkeessa ja vastaajien nähtävillä oli kartta, johon lähialue oli merkitty, moni lähialueen ulkopuolella vakituisesti asuva merkitsi ruksin kohtaan ”asun lähialueella” ja jätti vastaamatta lähialueella vietettyä aikaa selvittäviin kysymyksiin 2b ja 3b. Erityisen moni oriveteläinen mielsi itsensä lähialueen asukkaaksi. Tämä onkin sikäli ymmärrettävää, että Oriveden kunnan länsiosista on Isojärven kansallispuistoon paljon lyhyempi matka kuin esimerkiksi Jämsän kunnan pohjoisosista.
- Moni vastaaja koki ilmeisen raskaaksi kysymyksen 10a, jossa selvitettiin kävijöiden tyytyväisyyttä kansallispuiston palveluiden laatuun ja määrään. Monessa lomakkeessa mielipide on kerrottu vain osasta palveluja.
- Todennäköisesti vastaajat ovat kokeneet raskaaksi myös kävijöiden rahankäyttöä selvittäneen kysymyksen 13. Huomattavan monessa lomakkeessa vastaaja oli merkinnyt, ettei ole käyttänyt matkallaan rahaa lainkaan, vaikka olisikin toisaalla kertonut esimerkiksi viettäneensä useita öitä vuokramökissä lähialueella. Onkin oletettavaa, että pitkäkhön kyselylomakkeen viimeiselle sivulle sijoitettuun rahankäyttöä erittelevään kysymykseen ei ole enää jaksettu paneutua kunnolla. Kysymys on helppo ohittaa merkitsemällä rasti kohtaan ”en ole käyttänyt rahaa”.

Kerättyjen kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakastietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Tallentamisvaiheessa lomakkeisiin tehtiin muutamia korjauksia. Kävijä oli esimerkiksi saattanut täyttää lomakkeen Heretyssä, mutta ei ollut merkinnyt Herettyä vierailukohteekseen. Tällaisessa tapauksessa kohde lisättiin. Jonkin verran jouduttiin tekemään korjauksia myös yöpymistietoihin, jos niissä oli nähtävissä selviä epäloogisuuksia.

Aineistoa analysoitiin hyödyntäen tilastollisia menetelmiä, kuten suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alapuolelle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta. 75 %:n prosenttipiste puolestaan ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alapuolelle sijoittuu kolme neljäsosaa havaintoaineistosta

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen (luku 3.2.6) käytettiin Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen vuonna 2009 kehittämää laskentamallia (Metsähallitus & Metsäntutkimuslaitos 2009). Yhdysvaltalaiseen Money Generation Model'iin (Stynes ym. 2000, MGM2 2009) perustuva, Suomen oloihin muokattu malli liitettiin vuonna 2010 osaksi ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Isojärven kansallispuisto kuuluu luokkaan ”taajama”. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita.

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

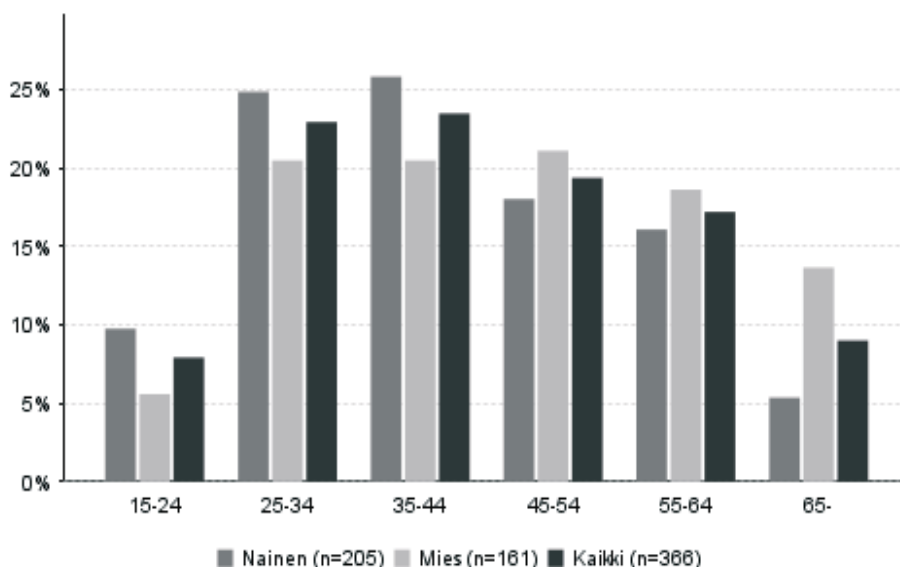
3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Isojärven kävijätutkimukseen vastanneista 57 % oli naisia ja 43 % miehiä. Vastanneiden naisten keski-ikä oli noin 42 vuotta ja miesten 46 vuotta (taulukko 4). Kaikkien vastaajien keski-ikä oli noin 44 vuotta. Vanhin vastaaja oli 85-vuotias nainen, nuorin 15-vuotias nainen. Alle 15-vuotiaat oli rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Naisten lievä enemmistö saattaa osittain johtua siitä, että tutkimuksen vastaajiksi valikoitui enemmän naisia. Esimerkiksi pariskunnasta vain toinen saattoi täyttää tutkimuslomakkeen.

Suurimmat kävijäryhmät olivat 35–44-vuotiaat ja 25–34-vuotiaat (kuva 4). Molempiin ryhmiin sijoittui n. 23 % kävijöistä. Mieskävijöitä oli eniten ikäryhmässä 45–54-vuotiaat, naiskävijöitä taas ikäryhmässä 35–44-vuotiaat. Nuorissa ikäryhmissä naispuolisia kävijöitä oli miehiä enemmän, iäkkäiden kävijöiden kohdalla puolestaan miesten osuus oli selvästi suurempi.

Taulukko 4. Vastaajien ikää kuvaavia tunnuslukuja. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 366.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	46,06	41,57	43,55
län keskihajonta	14,77	14,01	14,50
Minimi-ikä	16	15	15
Maksimi-ikä	81	85	85
Moodi	30	28	28
Mediaani	45	40	42

Kuva 4. Vastaajien ikäjakauma sukupuolen mukaan.

Vastaajien koulutustaso oli suhteellisen korkea. Yli puolella (52 %) vastaajista oli joko ylempi tai alempi korkeakoulututkinto (taulukko 5). Ammatillinen tutkinto puuttui kokonaan vain 8 %:lta vastaajista. Naiset olivat keskimäärin hieman miehiä koulutetumpia.

Isojärven kansallispuiston kävijöistä 94 % oli suomalaisia (taulukko 6). Heistä suurin osuus (18 %) saapui puistoon Tampereelta (kuva 5). Tutkimusta varten määritellyltä kansallispuiston lähialueelta (Kuhmoinen ja Jämsä) oli kotoisin yhteensä 17 % vastaajista, mutta vain 3 % asui kansallispuiston sijaintikunnassa Kuhmoisissa. Vastanneista 14 % saapui kansallispuistoon pääkaupunkiseudulta (Helsinki, Espoo ja Vantaa). Jyväskylältä saapui 6 % vastaajista, Lahdesta ja Kangasalta 5 % kummastakin.

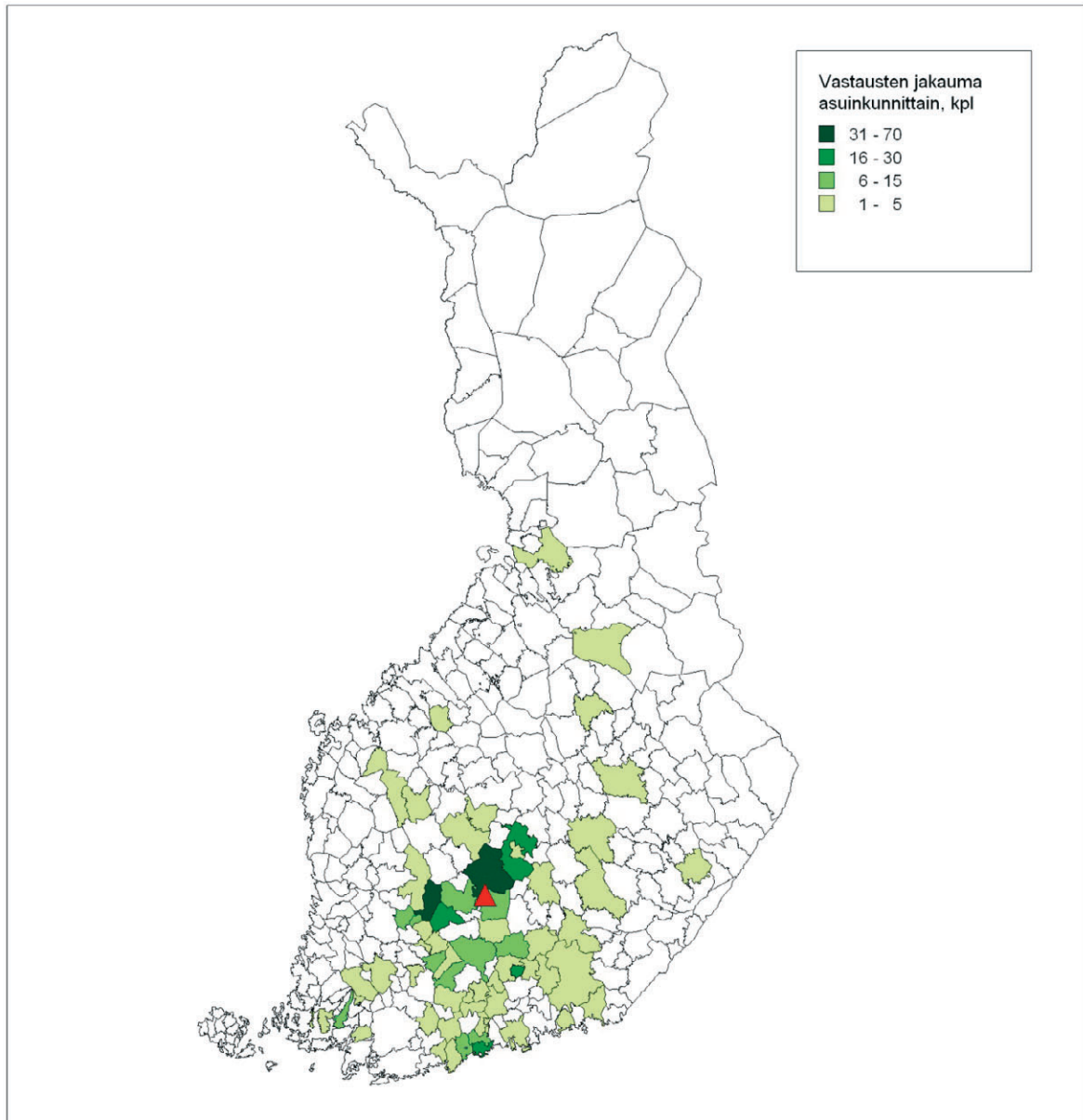
Ulkomaisten kävijöiden kohdalla mikään lähtömaa ei noussut selvästi esiin (taulukko 6). Eniten ulkomaisia kävijöitä tuli Espanjasta, Saksasta ja Hollannista. Moni englanninkielisen vastauslomakkeen palauttanut ilmoitti pysyväksi asuinmaakseen Suomen. Heidän joukossaan oli esimerkiksi Suomessa opiskelevia nuoria. Toisaalta suomenkielisellä lomakkeella vastanneissa oli myös pysyvästi ulkomailla asuvia suomalaisia, jotka olivat Suomessa käymässä.

Taulukko 5. Vastaajien ammatillinen koulutus.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	31	20	31	15	62	17
Opistotasoinen tutkinto	33	21	48	23	81	22
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	26	17	44	21	70	19
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	49	31	70	34	119	33
Ei ammatillista tutkintoa	18	11	12	6	30	8
Yhteensä	157	100	205	100	362	100

Taulukko 6. Vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	kpl	%
Suomi	354	94
Espanja	4	1
Saksa	3	1
Alankomaat	3	1
Venäjä	2	1
Australia	2	1
Sveitsi	2	1
Tanska	2	1
Yhdistynyt kuningaskunta	1	0
Yhdysvallat	1	0
Ruotsi	1	0
Itävalta	1	0
Belgia	1	0
Tšekki	1	0
Yhteensä	378	100

Kuva 5. Vastanneiden kotimaisten kävijöiden asuinkunnat (n = 352). Isojärven kansallispuiston sijainti on merkitty karttaan punaisella kolmiolla. © Metsähallitus 2012, © Maanmittauslaitos 1/MML/12.

Vertailtaessa eri menetelmin kertyneitä vastauksia esiin tuli pieniä eroja vastaajajoukon rakenteessa. Aktiivinen keruu näytti tavoittavan iäkkäitä vastaajia selvästi paremmin kuin miehittämättömät keruupisteet. Kolmannes (33 %) aktiivisella keruulla haastatelluista kävijöistä oli yli 55-vuotiaita, kun omatoimisista lomakkeentäyttäjistä tämänikäisiä oli 23 %. Vastaavasti nuorimmat ikäryhmät täyttivät lomakkeita herkemmin jatkuvan keruun pisteillä. Miehittämättömien pisteiden vastaajista 55 % oli suorittanut alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon, haastatelluista vain 47 %. Toisaalta kokonaan ilman ammatillista tutkintoa oli omatoimisesti vastanneista 10 %, haastatelluista vain 5 %. Erot koulutuksen tasossa ovat sidoksissa vastaajien ikärakenteeseen: Omatoimisesti vastanneiden joukossa oli enemmän nuoria, jotka vasta suorittivat ensimmäistä tutkintoaan peruskoulun jälkeen. Haastatelluista taas suurempi osa kuului vanhempiin, nuoria sukupolvia vähemmän kouluttautuneisiin ikäluokkiin.

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Kolme neljäsosaa Isojärven kansallispuiston kävijöistä saapui puistoon pienissä, 2–5 hengen seurueissa (taulukko 7). Vastaajista 13 % oli liikkeellä tätä suuremmassa seurueessa ja 12 % yksin. Seurueista 84:llä (26 %) oli mukanaan alle 15-vuotiaita lapsia. Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin neljä ja heidän ikänsä oli keskimäärin 8 vuotta. Lapsiryhmien koossa oli suurta hajontaa, koska mukana on myös suuria koululaisryhmiä, jotka nostavat lasten määrän keskiarvoa. Alle 15-vuotiaiden määrän mediaani on kaksi. Liikuntaesteisiä oli mukana kuudessa seurueessa, yksi kussakin (taulukko 8).

Kansallispuiston kävijöistä suurin osa oli liikkeellä perheenjäsenten (57 %) tai ystävien (20 %) kanssa (taulukko 9). Näiden välimaastoon sijoittuvan ”seurustelukumppanin” mainitsi seurueeseen 9 % vastaajista.

Suuret seurueet tavoitettiin paremmin aktiivisella aineistonkeruulla. Haastatelluista vastaajista 19 % oli liikkeellä suuressa seurueessa, omatoimisista vastaajista vain 10 %. Vastaavasti jatkuvan keruun pisteillä vastanneista 14 % oli liikkeellä yksin, haastatelluista vain 9 %. Jako on sikäli luonteva, että suuret seurueet liikkuvat usein jonkinlaisen päiväohjelman mukaan, eikä seurueen jäsenillä ole aikaa jäädä vastaamaan kyselyihin, ellei heiltä sitä erikseen pyydetä.

Taulukko 7. Vastanneiden seuruetiedot.

Seurueen koko	kpl	%
Yksin	46	12
2–5 hengen seurue	281	75
6 tai useamman hengen seurue	48	13
Yhteensä	375	100

Taulukko 8. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Isojärven kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Seurueen koko yhteensä	329	4,8	7,37	2	2	2	4	70
Alle 15-vuotiaita	84	4,3	9,82	1	1	2	3	64
Liikuntaesteisiä	6	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	134	2003,3	3,80	1996	2000	2003	2006	2011

Taulukko 9. Seurueiden koostumus.

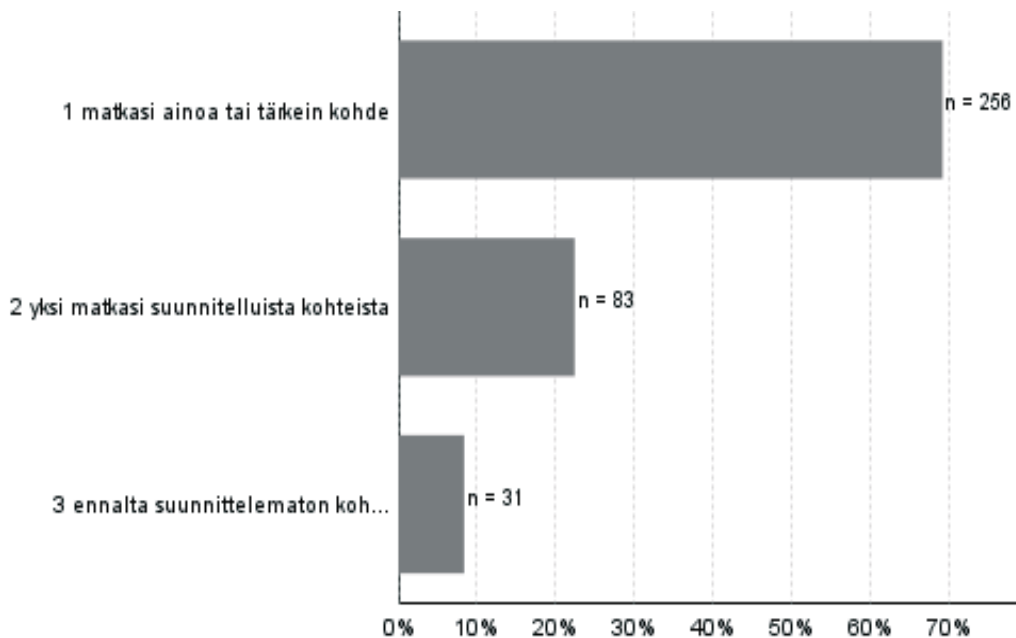
Seurue	kpl	%
Oman perheen jäsenet	180	57
Ystävät	64	20
Seurustelukumppani	29	9
Muut sukulaiset	18	6
Kerho, yhdistys tms.	8	3
Työtoverit	6	2
Eläkeläisryhmä	5	2
Ohjelmopalveluyrityksen asiakkaat	3	1
Koululuokka	2	1
Opiskeluryhmä	1	0
Yhteensä	316	100

3.2 Käynti Isojärven kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Suurin osa tutkimuksen vastaajista (69 %) ilmoitti Isojärven kansallispuiston senkertaisen matkansa tärkeimmäksi kohteeksi (kuva 6). Reilu viidesosa (22 %) vastaajista ilmoitti Isojärven yhdeksi matkansa suunnitelluista kohteista. Muita käyntikohteita olivat tällöin useimmiten kesämökki tai mökki (19 mainintaa) sekä kaupungeista Jyväskylä (5), Tampere (4) ja Helsinki (3) (liite 3). Muut kansallispuistot mainittiin yhteensä 29 kertaa. Niistä eniten mainintoja saivat Seitseminen (6) ja Helvetinjärvi (6) sekä Leivonmäki (4) ja Päijänne (4).

Isojärven sijainti on pääteiltä katsottuna melko syrjäinen, joten sinne poiketaan vain harvoin ennalta suunnittelematta. Sattumalta matkan varrelle osunut kohde Isojärven kansallispuisto olikin vain 8 %:lle vastaajista. Tällöinkin matkan pääkohteeksi ilmoitettiin useimmiten mökki tai kesämökki (14 mainintaa). Muut kansallispuistot mainittiin seitsemän kertaa, useimmin Helvetinjärvi (3) ja Seitseminen (2). Kaikki tässä ilmoitetut pääkohteet on lueteltu liitteessä 3.

Kuva 6. Isojärven kansallispuiston tärkeys matkan kohteena.

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

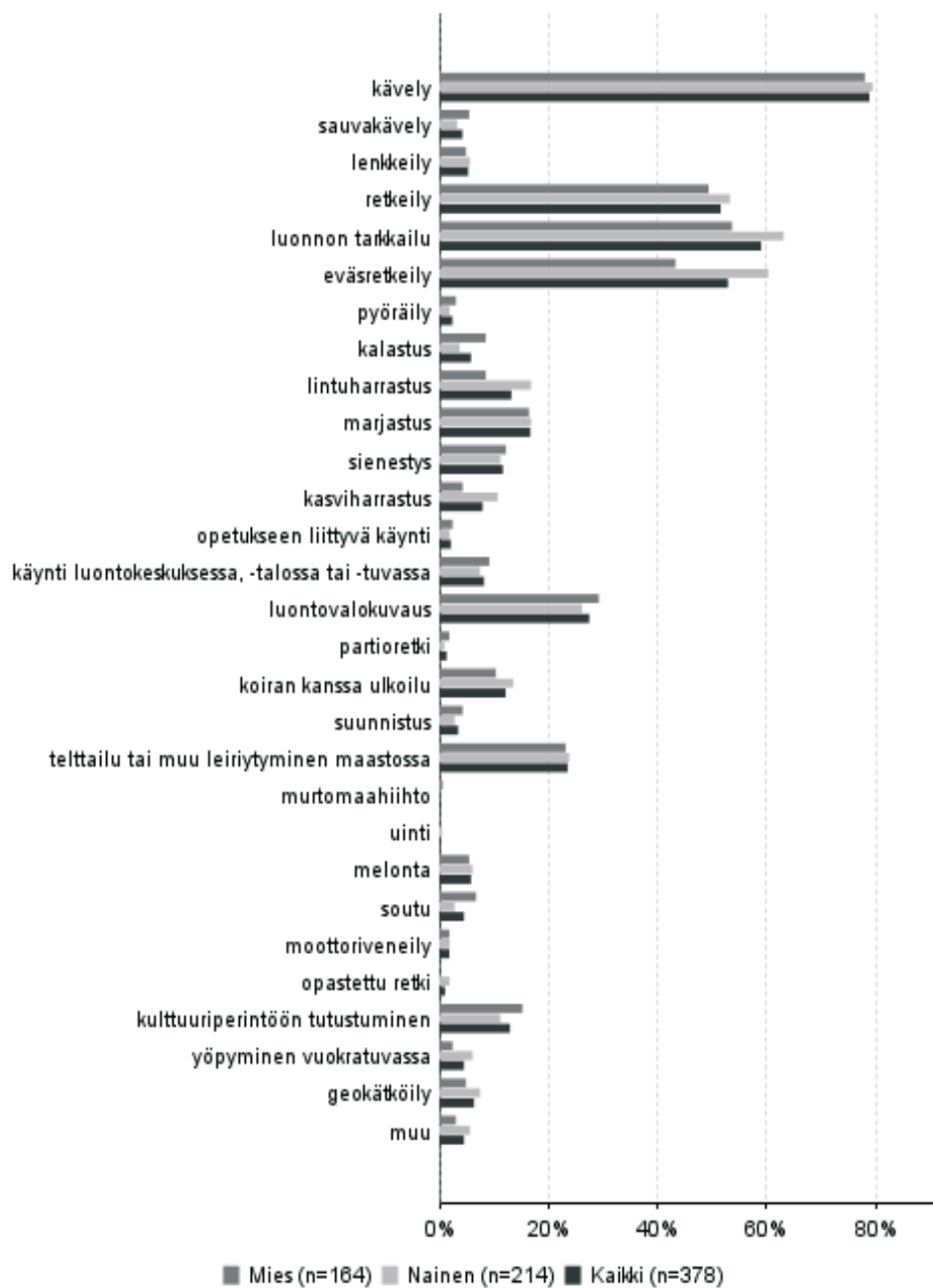
Kävijätutkimukseen vastanneiden suosituin harrastus Isojärven kansallispuistossa kyseisellä käynnillä oli kävely, jonka mainitsi 79 % vastaajista (kuva 7). Muita suosittuja harrastuksia olivat luonnon tarkkailu (59 %), eväsretkeily (53 %), retkeily (52 %), luontovalokuvaus (28 %) ja telttailu tai muu leiriytyminen maastossa (24 %).

Suosituimmat harrastukset olivat molemmilla sukupuolilla samat. Kysymyksessä luetelluista harrastuksista kävely oli lähes yhtä suosittua sekä miesten (78 %) että naisten (79 %) keskuudessa. Naiset mainitsivat miehiä useammin luonnon tarkkailun, eväsretkeilyn, retkeilyn ja telttailun. Luontovalokuvaus puolestaan kiinnosti miehiä hieman enemmän kuin naisia.

Annetun listan ulkopuolelta harrastuksina mainittiin uinti (8 mainintaa), saunominen (2), grillaus (1), hiljaisuudesta nauttiminen (1), lapsen tutustuttaminen luontoon (1), pussailu (1), syöminen (1) ja ystävän kanssa olo (1).

Käynnin aikana harrastettujen aktiviteettien lukumäärä vaihteli melko tasaisesti yhden ja kuuden välillä (taulukko 10). Vastanneista 42 % harrasti 1–3 erilaista toimintaa ja 43 %:lla toimintoja oli 4–6. Seitsemää tai useampaa eri toimintaa oli harrastanut 15 % kävijöistä. Miehet mainitsivat keskimäärin vähemmän harrastuksia kuin naiset.

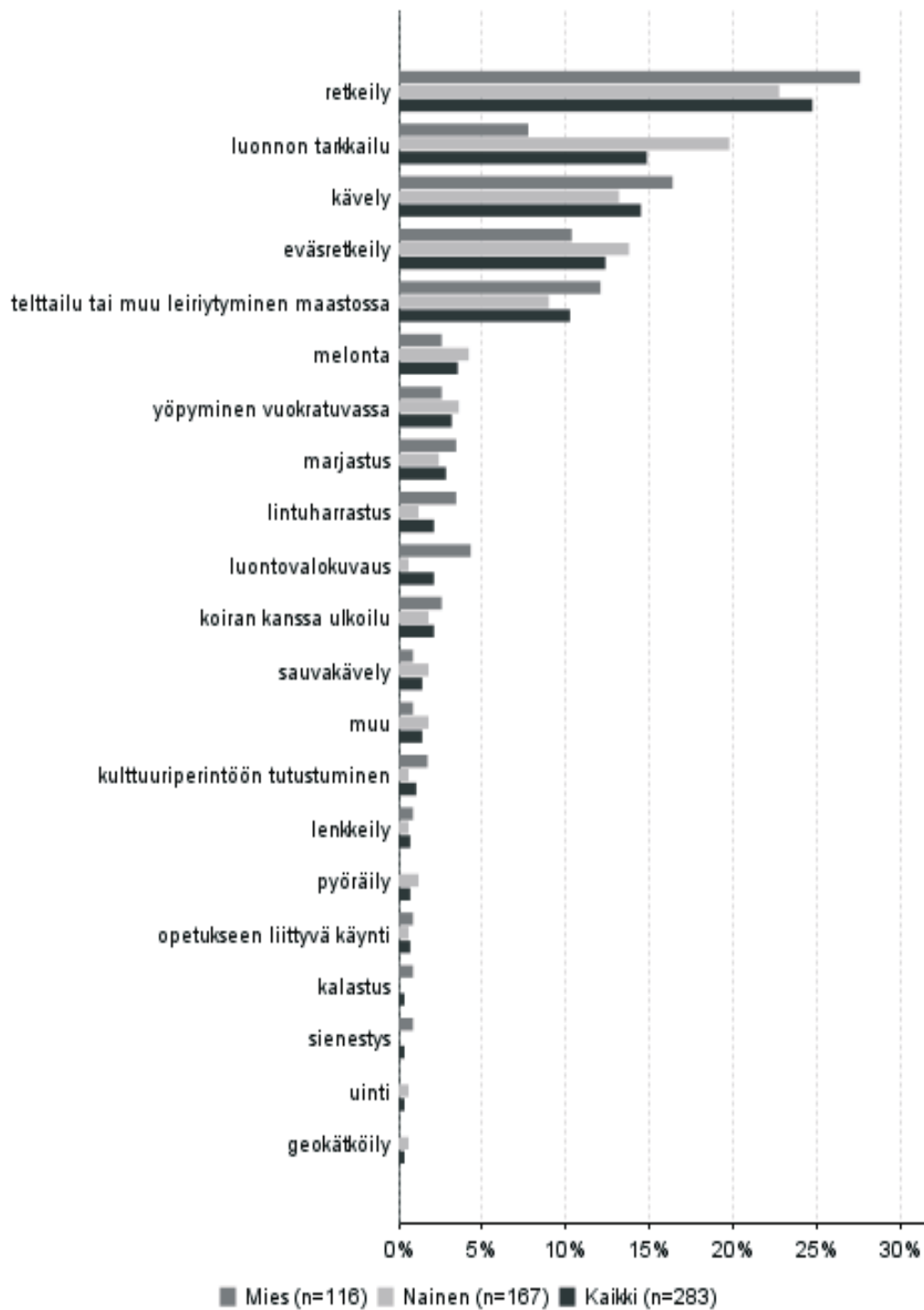
Lisäksi kävijöiltä tiedusteltiin, mikä harrastuksista oli heille kaikkein tärkein kyseisellä käynnillä Isojärven kansallispuistossa. Selvästi tärkeimmäksi nousi retkeily, jonka valitsi neljännes vastaajista (kuva 8). Luonnon tarkkailua piti tärkeimpänä 15 %, kävelyä 14 %, eväsretkeilyä 12 % ja telttailua 10 % kävijöistä. Suurin ero naisten ja miesten välillä oli luonnon tarkkailussa, jonka valitsi tärkeimmäksi harrastukseksi naisista 20 %, mutta miehistä vain 8 %.

Kuva 7. Erilaisten harrastusten suosio tällä käynnillä Isojärven kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Taulukko 10. Harrastusten lukumäärä tällä käynnillä Isojärven kansallispuistossa.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	78	48	80	37	158	42
4–6	62	38	101	47	163	43
7–9	22	13	27	13	49	13
10 tai enemmän	2	1	6	3	8	2
Yhteensä	164	100	214	100	378	100

Kuva 8. Vastanneiden tärkein harrastus tällä käynnillä Isojärven kansallispuistossa.

3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijöiltä tiedusteltiin, missä päin Isojärven kansallispuistoa he käyntinsä aikana vierailivat tai aikoivat vieraila. Miltei kolme neljäsosaa vastaajista ilmoitti käyneensä tai käyvänsä Heretyssä, jossa kesäaikaan sijaitsee kansallispuiston opastuspiste (taulukko 11). Toiseksi suosituin käyntikohte oli Kannuslahti, jonne suuntasi 44 % vastanneista. Kohteita, joissa vieraili vastaajista noin kolmannes tai enemmän olivat lisäksi Kuorejärvi, Kalalahti, Latokuusikko ja Vahterjärvi. Alueen kumpaakin luontopolkua kiersi vain alle viidennes vastaajista, toisaalta luontopolku-uraa ainakin osittain käyttäviä retkeilijöitä on varmasti enemmän. Vähiten kävijöitä oli Luutsaassa, joka sijaitsee Isojärven vastarannalla, erillään puiston ydinosa. Käyntikohteet on merkitty keltaisella kuvaan 2 (s. 10).

Vastaajien mainitsemia muita kohteita olivat Ouninpohja (2), Pässinniemi (2) ja ”melominen Isojärvellä” (1).

Johtuen aktiivikeruun keskittymisestä Herettyyn haastateltujen vastaajien ilmoittamat käyntikohteet painottuivat puiston itäosiin, ts. Herettyyn ja sen lähikohteisiin. Eri puolille puistoa sijoitetuilta jatkuvan keruun pisteiltä saaduissa vastauksissa korostuivat puiston pohjoisosissa sijaitsevat kohteet. Esimerkiksi Kalalahdessa ilmoitti käyneensä lähes puolet (48 %) omatoimisista vastaajista, mutta vain 9 % haastatelluista. Samoin Renusaassa kertoi käyneensä omatoimisista vastaajista 16 %, mutta haastatelluista vain 4 %.

Taulukko 11. Käyntien alueellinen jakautuminen Isojärven kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista mainita useita käyntikohteita.

Käyntikohte	kpl	%
Heretty	281	74
Kannuslahti	168	44
Kuorejärvi	144	38
Kalalahti	133	35
Latokuusikko	129	34
Vahterjärvi	121	32
Lortikka	108	29
Huhtala	79	21
Lortikanvuoren luontopolku	65	17
Kannuslahden luontopolku	58	15
Renusaari	46	12
Nokipohja	18	5
Luutsaari	16	4
Jokin muu	5	1
Vastanneita yhteensä	378	

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Isojärven kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneista 60 % tuli puistoon päiväkäynnille (taulukko 12). Päiväkävijät viettivät puistossa useimmiten kolme tuntia ja keskimäärin neljä tuntia. Lyhimmillään päiväkäynti kesti noin tunnin, pisimmillään puoli vuorokautta.

Vastanneista 40 % ilmoitti yöpyvänsä puistossa (taulukko 12). Suurin osa yöpyjistä viipyi puistossa yhden yön. Lyhimmät yöretket kansallispuistoon kestivät alle vuorokauden, pisimmät 4 vuorokautta. Sekä päiväkävijöissä että yöpyjissä naisten osuus oli suurempi kuin miesten. Yöpyjien kohdalla sukupuolten välinen ero oli kuitenkin kapeampi.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, miten pitkään he viipyivät yhteensä Isojärven kansallispuistossa ja sen lähialueella. Lähialueeksi oli rajattu Kuhmoisten ja Jämsän kunnat (ks. kuva 3, s. 13). Kysymys koski ainoastaan henkilöitä, jotka eivät vakituisesti asuneet lähialueella, joten tulos kuvaa matkailijoiksi luokiteltavien henkilöiden viipymää. Kaikista kävijätutkimukseen vastanneista matkailijoita oli 83 %. Tähän kysymykseen vastanneista matkailijoista vajaa neljännes vieraili kansallispuistossa ja sen lähialueella päiväselään (taulukko 13). Tyypillisin päiväkäynnin kesto oli kolme tuntia, keskimäärin päiväkävijät viettivät puistossa ja sen lähialueella yhteensä 4,5 tuntia. Matkailijoiden päiväretket kestivät lyhimmillään kaksi tuntia ja pisimmillään 10 tuntia. Miehet viipyivät päiväretkillä keskimäärin hieman pidempään kuin naiset.

Ne matkailijat, jotka yöpyivät kansallispuistossa tai sen lähialueella, viipyivät keskimäärin 4,7 vuorokautta (taulukko 13). Yöpyjistä naiset viipyivät keskimäärin hieman miehiä pidempään. Tyypillisimmin yöpyjät viettivät kansallispuistossa ja sen lähialueella yhteensä kaksi vuorokautta, pisimmillään matka kesti jopa 60 vuorokautta. Kaikkiaan yli kolme neljäsosaa matkailijoista ilmoitti yöpyneensä puistossa tai sen lähialueella.

Taulukko 12. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Isojärven kansallispuiston alueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (päiväkävijöillä h, yöpyjillä vrk)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	224	60	4,0	4	3	1	12
Miehet	95	42	4,1			1	12
Naiset	129	58	4,0			1	12
Yöpyjät	150	40	1,6	1	1	0	4
Miehet	67	45	1,6			0	4
Naiset	83	55	1,6			0	4
Yhteensä	374						

Taulukko 13. Matkailijoiden käynnin kesto Isojärven kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	55	24	4,5	4	3	2	10
Miehet	26	47	4,8			2	10
Naiset	29	53	4,2			2	10
Yöpyjät	173	76	4,7	2	2	0	60
Miehet	74	43	4,5			1	50
Naiset	99	57	4,9			0	60
Yhteensä	228						

Eri keruumenetelmin saaduissa vastauksissa on huomattava ero, kun tarkastellaan päiväkävijöiden ja yöpyjien välistä suhdetta. Haastatelluista vastaajista 78 % oli kansallispuistossa päiväkäynnillä ja vain 22 % ilmoitti yöpyneensä alueella. Miehittämättömillä keruupisteillä vastanneiden osuudet jakautuivat lähes tasan: 51 % oli päiväkäynnillä ja 49 % yöpyi. Omatoimisesti vastanneet päiväkävijät viipyivät puistossa keskimäärin 4,3 tuntia, haastatellut hieman vähemmän, 3,7 tuntia. Yöpyjistä sekä haastatellut että omatoimisesti vastanneet viipyivät puistossa yhtä kauan, keskimäärin 1,6 vuorokautta.

Haastatelluista matkailijoista 69 % ja omatoimisesti vastanneista matkailijoista 80 % ilmoitti yöpyneensä puistossa tai lähialueella. Haastatellut yöpyvät matkailijat viettivät puistossa ja sen lähialueella yhteensä keskimäärin 6,7 vuorokautta, omatoimisesti vastanneet keskimäärin vain 3,8 vuorokautta. Haastatellut päiväkävijät viipyivät puistossa ja sen lähialueella yhteensä keskimäärin 3,5 tuntia. Tyypillisimmin käynti kesti 3 tuntia. Omatoimisesti vastanneet päiväkävijät viipyivät keskimäärin miltei kaksi tuntia kauemmin (5,2 tuntia). Heidän tyypillinen käyntinsä kesti 5 tuntia.

Erot käynnin kestossa selittyvät osittain sillä, että haastateltujen kävijöiden joukkoon osui enemmän järjestetyllä retkellä olevia ryhmiä, jotka tyypillisesti eivät yövy kansallispuistossa. Jatkuvan keruun pisteet oli sijoitettu kansallispuiston sallituille yöpymispaikoille, jolloin puistossa yöpyneet tavoitettiin hyvin, ja heidän määränsä korostuu omatoimisesti vastanneiden aineistossa.

Kansallispuistossa yövyttiin useimmin omassa majoitteessa (laavu, telttä tms.), jota kertoi käyttäneensä 47 % kaikista kansallispuistossa yöpyneistä (taulukko 14). Suosittuja olivat myös kansallispuiston hirsilaavut, joita hyödynsi yöpymiseen 32 % puistossa yönsä viettäneistä vastaajista. Lortikan vuokratuvassa yöpyi vastaajista 13 % ja asuntoautossa tai -vaunussa 10 %. Vastausvaihtoehdon ”muu” valinneista yksi ilmoitti nukkuneensa autossa, kaksi muuta eivät tarkentaneet yöpymistapaansa. Vuokratuvassa yöpyneet viettivät majapaikassaan keskimäärin kaksi vuorokautta, muissa yöpymispaikoissa vietettiin keskimäärin reilu vuorokausi.

Kansallispuiston lähialueilla yöpyneistä valtaosa (66 %) majoittui omalla tai vuokramökillä (taulukko 15). Omalla mökillä vietettiin keskimäärin 10,9 vuorokautta, joillekin vuorokausia kertyi 50. Vuokramökillä vietettiin keskimäärin viikko, mutta pisimmillään jopa kaksi kuukautta. Kävijätutkimus oli käynnissä koko kesälomakauden, joten on luonnollista, että otokseen osui runsaasti lähialueen kesäasukkaita. Mökkiläisten osuus on kuitenkin niin suuri, että tulos kertoo Isojärven kansallispuiston olevan kesäasukkaiden suosima käyntikohde.

Taulukko 14. Yöpyminen kesto (vrk) yöpymistavoittain Isojärven kansallispuistossa (n = 147).

Yöpymistapa	n	%	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
					Min	25 %	Med	75 %	Max
Oma majoite (laavu, telttä tms.)	69	47	1,4	0,63	1	1	1	2	4
Laavu	47	32	1,3	0,50	1	1	1	2	3
Vuokratupa	19	13	2,0	1,00	1	1	2	3	4
Asuntoauto tai -vaunu	15	10	1,3	0,59	1	1	1	1	3
Muu	3	2	1,0	0,00	1	1	1	1	1

Taulukko 15. Yöpyminen kesto (vrk) yöpymistavoittain Isojärven kansallispuiston lähialueella (n = 91).

Yöpymistapa	n	%	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
					Min	25 %	Med	75 %	Max
Oma mökki	36	40	10,9	14,04	1	2	4	12	50
Vuokramökki	24	26	7,0	11,72	1	2	6	7	60
Ystävä tai sukulainen	13	14	2,4	0,96	1	2	2	3	4
Asuntoauto tai -vaunu	4	4	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Oma majoite (laavu, telttä tms.)	4	4	2,0	0,82	1	1	2	2	3
Muu	4	4	2,0	0,82	1	1	2	2	3
Hotelli	3	3	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Lomaosake	3	3	9,3	9,29	3	3	5	20	20

Kävijätutkimukseen vastanneista noin puolet oli käynyt Isojärven kansallispuistossa aiemmin (taulukko 16). Naisista hieman yli puolet (52 %) oli ensimmäistä kertaa puistossa, miehissä ensikertalaisia oli vähemmän (45 %).

Aiemmin alueella vierailleet olivat käyneet puistossa keskimäärin 4,2 kertaa viimeisten kahden vuoden aikana (taulukko 17). Keskiarvoa nosti muutama hyvin aktiivinen kävijä. Tyypillisimmin puistossa oli käyty kaksi kertaa viimeisten kahden vuoden aikana.

Edellisestä käynnistä oli useimmilla aiemmin vierailleilla kulunut vuosi tai vähemmän (taulukko 18). Yksi vastaajista oli retkeillyt alueella jo vuonna 1961, yli 20 vuotta ennen kansallispuiston perustamista.

Taulukko 16. Käynnin toistuvuus Isojärven kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensimmäistä kertaa alueella	72	45	103	52	175	49
Käynyt aikaisemmin	87	55	94	48	181	51
Yhteensä	159		197			

Taulukko 17. Isojärven kansallispuistossa aiemmin vierailleiden käynnit viimeisten kahden vuoden aikana.

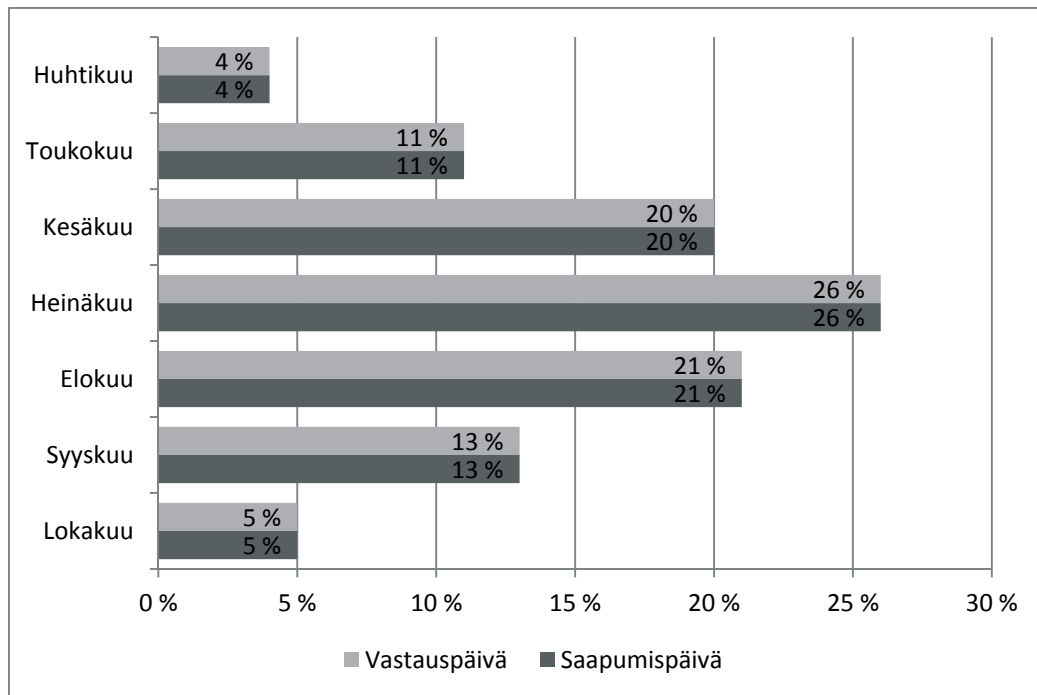
	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Käynnit viimeisten kahden vuoden aikana	181	4,2	8,74	0	1	2	5	100

Taulukko 18. Isojärven kansallispuistossa aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	154	1997,4	10,90	1961	1990	1997	2008	2011
vuotta sitten	154	13,6	10,90	0	3	14	21	50
Viimeksi käynyt								
vuonna	161	2007,9	5,48	1987	2009	2010	2011	2011
vuotta sitten	161	3,1	5,48	0	0	1	2	24

3.2.5 Saapuminen alueelle

Reilu neljäsosa (26 %) kävijätutkimukseen vastanneista tuli Isojärven kansallispuistoon ja täytti kyselyn heinäkuussa (kuva 9). Toiseksi eniten tultiin elokuussa (21 %) ja kesäkuussa (20 %). Huhtikuussa ja lokakuussa saapuneita vastaajia oli vähiten, tosin kävijätutkimus oli käynnissä molempina kuukausina vain osan aikaa. Puistossa vierailu näyttää kuitenkin keskittyvän selvästi kesälomakauteen ja loppukesän marja-aikaan. Isojärven kansallispuiston kävijälaskureihin perustuvat käyntimäärätiedot tukevat kävijätutkimuksen tuloksia. Myös laskurit kertovat heinä-, elo- ja kesäkuun olevan kuukausista selvästi vilkkaimmat.

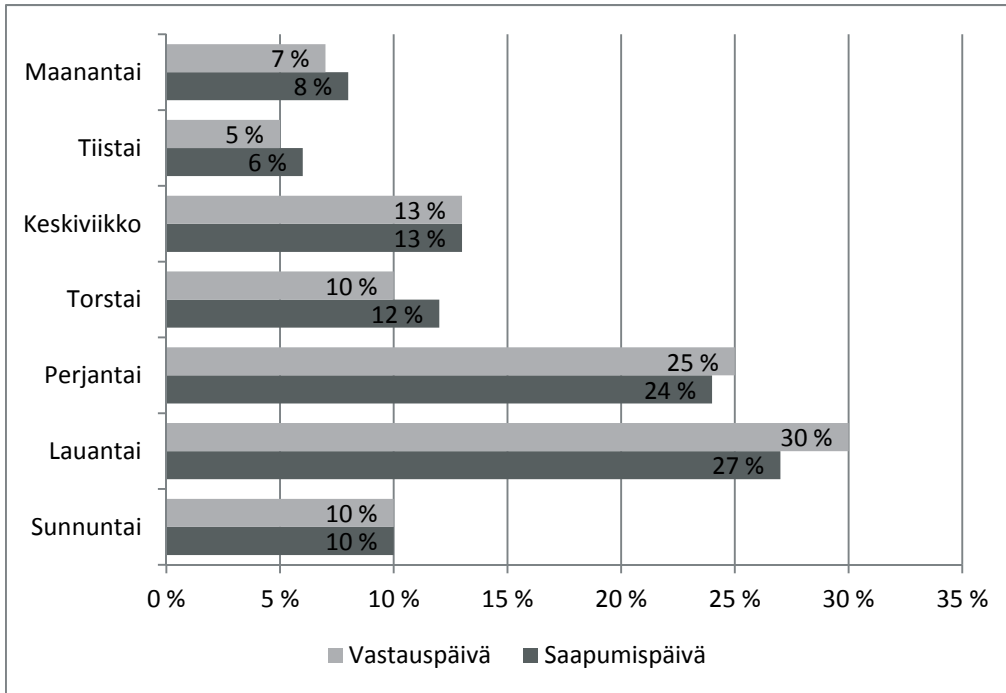
Kuva 9. Isojärven kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain (n = 378). Miehitämättömiltä pisteiltä saatuihin lomakkeisiin merkittiin vastauspäiväksi vastaajan ilmoittama saapumispäivä.

Tutkimuksen mukaan yleisimmät saapumispäivät olivat lauantai (27 % vastaajista) ja perjantai (24 %) (kuva 10). Vähiten puistoon saavuttiin tiistaisin (6 %) ja maanantaisin (8 %). Saapumispäivän ja vastaamispäivän välillä on vain pieniä eroja, sillä lomakkeella ei kysytty erikseen vastausaikaa. Jatkuvan keruun pisteiltä saatuihin vastauksiin merkittiin vastauspäiväksi vastaajan ilmoittama saapumispäivä. Miltei kaksi kolmasosaa (63 %) kyselyyn vastanneista saapui kansallispuistoon päivällä kello kymmenen ja neljän välillä (kuva 11). Yöaikaan puistoon saapuneet ovat todennäköisesti kalastajia.

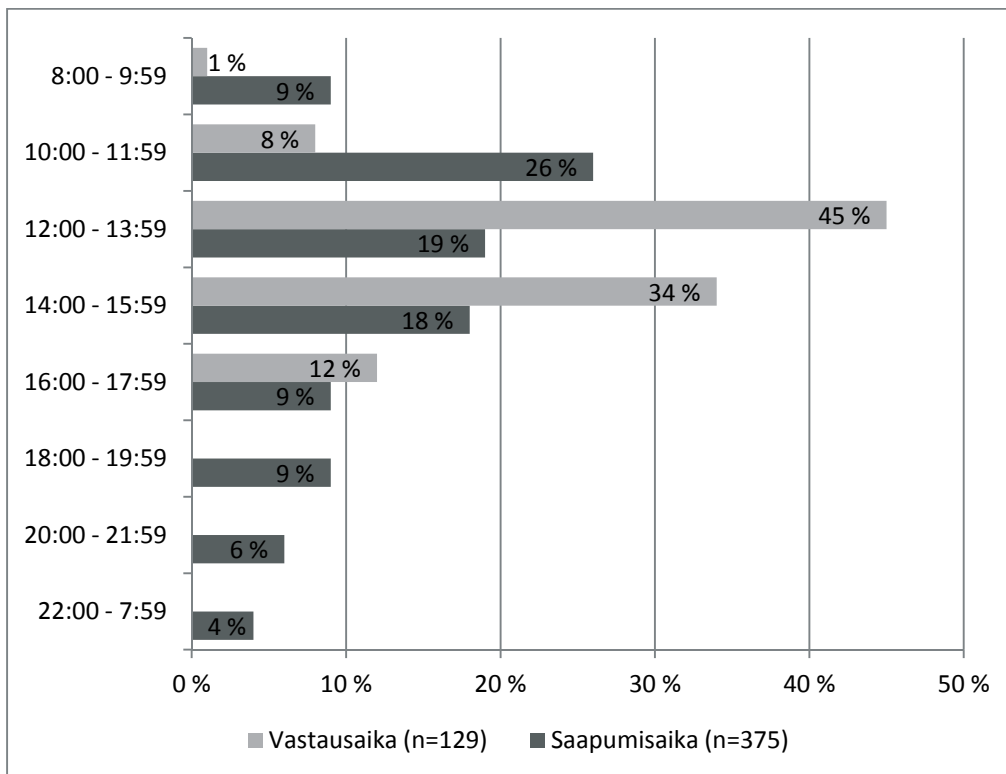
Aktiivikeruun ajoittuminen Heretyn kesäoppaan työpäiviin näkyy tuloksissa. Haastatelluista vastaajista 38 % oli saapunut puistoon lauantaina, ja haastatteluvastauksista 45 % saatiin lauantaisin. Sunnuntaina saapuneita ei haastateltujen joukossa ollut laisinkaan, sillä opas ei ollut töissä sunnuntaisin. Omatoimisista vastaajista lauantaina saapui puistoon vain 22 %. Sunnuntaina saapuneita ei haastateltujen joukossa ollut laisinkaan, sillä opas ei ollut töissä sunnuntaisin. Sen sijaan omatoimisista vastaajista 14 % ilmoitti saapumispäiväkseen sunnuntain.

Jatkuvan keruun pisteiltä saaduissa vastauksissa mainitut saapumisajat jakautuvat suhteellisen tasaisesti eri vuorokaudenajoille. Haastatelluista vastaajista taas miltei puolet (45 %) saapui puistoon kello kymmenen ja kahdentoista välillä. Neljän jälkeen saapuneita ei juuri haastateluilla tavoitettu.

Aktiivisella keruulla tavoitetuista vastaajista 79 % vastasi kyselyyn, toisin sanoen oli poistumassa puistosta, kello kahdentoista ja neljän välillä (kuva 11). Vastaushetken kellonaikaa ei merkitty jatkuvan keruun pisteiltä saatuihin vastauksiin.

Kuva 10. Isojärven kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivittäin (n = 378). Miehitämättömiltä pisteiltä saatuihin lomakkeisiin merkittiin vastauspäiväksi vastaajan ilmoittama saapumispäivä.

Kuva 11. Isojärven kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan. Miehitämättömiltä pisteiltä saatuihin lomakkeisiin ei merkitty vastaushetken kellonaikaa.

Isojärven kansallispuistoon on hankala tulla julkisilla liikennevälineillä, sillä lähimmät linja-autopysäkit sijaitsevat yli kymmenen kilometrin päässä puistosta. Niinpä suurin osa (90 %) vastanneista saapui perille puistoon henkilöautolla tai matkailuautolla (taulukko 19). Loput vastaajat tulivat puistoon melko tasaisesti pyörällä, tilausbussilla, taksilla ja vesitse veneellä tai kanootilla.

Taulukossa 20 on esitetty kaikki kulkuneuvot, joita kävijät ilmoittivat käyttäneensä matkallaan kotoaan Isojärven kansallispuistoon. Annetuista vaihtoehtoista puuttui vene, mikä selittää ”jokin muu” -vastausten suurta määrää. Vastaajien ilmoittamat ”muut” kulkuneuvot on listattu taulukkoon 21.

Taulukko 19. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Isojärven kansallispuistoon.

Viimeisin kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	318	85
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	20	5
Polkupyörä	9	2
Tilausbussi (ryhmämatka)	8	2
Taksi	6	2
Pienvene	5	1
Jokin muu	4	1
Moottorivene	3	1
Kanootti	1	0
Yhteensä	374	100

Taulukko 20. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Isojärven kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	330	88
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	21	6
Jokin muu	20	5
Polkupyörä	10	3
Linja-auto	9	2
Tilausbussi (ryhmämatka)	8	2
Juna	6	2
Lentokone	4	1
Vastanneita yhteensä	377	

Taulukko 21. Vastaajien ilmoittamat ”muut” kulkuneuvot.

Kulkuneuvo	kpl
Taksi	6
Pienvene	5
Liftaamalla	3
Moottorivene	3
Kanootti	1
Mönkijä	1
Pakettiauto	1
Yhteensä	20

3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia selvitettiin pyytämällä vastaajia arvioimaan, kuinka paljon he olivat kuluttaneet rahaa erilaisiin käyntiinsä liittyviin ostoksiin Isojärven kansallispuistossa ja sen lähialueella (kts, kuva 3 sivulla 13). Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2011 käyntimäärään, joka oli 10 274.

Keskimäärin vastaajat arvioivat kuluttaneensa käynnillään 17 euroa (taulukko 22). Kansallispuistossa tai sen lähialueella yöpyneet arvioivat käyttäneensä keskimäärin 23 euroa ja päiväkävijät 6 euroa. Eri kävijäryhmistä keskimäärin eniten käynnillään kuluttivat ulkomaiset majoittujat (36 €) ja vähiten lähialueen asukkaat (7 €) sekä kotimaiset päiväkävijät (7 €).

Kuten edellä on esitetty (luku 2.2), tuloksia tarkasteltaessa on hyvä pitää mielessä, että rahankäyttöä selvittänyt kysymys saattoi tuntua vaivalloiselta vastata. Onkin oletettavaa, että kaikki vastaajat eivät ole perusteellisesti eritelleet lähialueella käyttämiään rahamääriä. Tulokset antavat joka tapauksessa mahdollisuuden tehdä päätelmiä kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisista vaikutuksista. Niiden arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 23.

Taulukko 22. Isojärven kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät	n = 362	n = 218	n = 144
Keskimääräinen kulutus (€)	17	23	6
Kotimaiset matkailijat	n = 286	n = 197	n = 89
Keskimääräinen kulutus (€)	18	23	7
Ulkomaiset matkailijat	n = 21	n = 13	n = 8
Keskimääräinen kulutus (€)	22	36	.*
Lähialueen asukkaat	n = 55	n = 8	n = 47
Keskimääräinen kulutus (€)	7	.*	7

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Taulukko 23. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Isojärven kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2011 käyntimäärällä laskettuina noin 125 000 euroa ja työllisyysvaikutukset noin 2 henkilötyövuotta (taulukko 24). Luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia.

Keskimäärin eniten rahaa Isojärven kansallispuiston kävijät käyttivät ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin (taulukko 24). Toiseksi eniten rahaa käytettiin huoltamoilla asiointiin, kolmanneksi eniten majoituspalveluihin. Vaikka majoituspalveluihin keskimäärin käytetty rahamäärä oli pienempi kuin ruoka- ja huoltamo-ostoksiin käytetty, majoituspalveluihin käytetyt eurot tuottavat enemmän henkilötyövuosia. Palvelualat työllistävät enemmän ja niiden tulovaikutus kohdistuu vahvemmin lähialueelle.

Suurimman tulovaikutuksen tuottavat kansallispuiston lähialueen ulkopuolelta saapuvat kotimaiset matkailijat (taulukko 25). Pienin tulovaikutus on lähialueen asukkailla, joita toisaalta myös on kävijöistä vain 17 %. Ulkomaisten kävijöiden kokonaistulovaikutus paikallistalouteen on yli viisinkertainen lähialueen asukkaisiin verrattuna, vaikka heidän määränsä on alle puolet läheltä tulleiden kävijöiden määrästä. Tämä selittyy ulkomaisten kävijöiden runsaammalla rahankäytöllä käyntiä kohden. Kotimaiset ja ulkomaiset majoittajat tuottavat selvästi suuremman kokonaistulovaikutuksen kuin päiväkävijät (taulukko 26).

Taulukko 24. Isojärven kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Isojärven kansallispuistossa ja sen lähialueella vuonna 2011 (n = 362).

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (€, sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	5,02	3 177	4	0
Paikallisliikenne ²	0,31	2 875	4	0
Ruoka- ja muut vähittäiskauppa-ostokset	6,07	17 917	25	0
Kahvila ja ravintola	0,82	7 370	10	0
Majoittuminen	3,27	30 552	43	1
Ohjelmopalvelut ³	0,10	949	1	0
Muut menot ⁴	1,06	8 357	12	0
Välittömät vaikutukset yhteensä		71 197	100	1
Välilliset vaikutukset		53 458		0
Kokonaisvaikutukset		124 655		2

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Taulukko 25. Isojärven kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2011.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 286		Ulkomaiset matkailijat n = 21		Lähialueen asukkaat n = 55		Yhteensä n = 362	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyy- svai- kutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyy- svai- kutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyy- svai- kutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyy- svai- kutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	2 683	0,0	82	0,0	412	0,0	3 177	0,1
Paikallisliikenne ²	2 875	0,0	0	0,0	0	0,0	2 875	0,0
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	16 269	0,3	714	0,0	934	0,0	17 917	0,3
Kahvila ja ravintola	5 456	0,1	1 667	0,0	247	0,0	7 370	0,1
Majoittuminen	23 956	0,4	6 597	0,1	0	0,0	30 552	0,6
Ohjelmapalvelut ³	949	0,0	0	0,0	0	0,0	949	0,0
Muut menot ⁴	7 856	0,1	282	0,0	219	0,0	8 357	0,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	60 045	1	9 341	0	1 812	0	71 197	1
Välilliset vaikutukset	44 809	0	7 372	0	1 276	0	53 458	0
Kokonaisvaikutukset⁵	104 854	1	16 713	0	3 088	0	124 655	2

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineis-
toon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 26. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Isojärven kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2011.

Menolaji	Päiväkävijät n = 144		Majoittujat n = 218		Yhteensä n = 362	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	1 034	0,0	2 143	0,0	3 177	0,1
Paikallisliikenne ²	0	0,0	2 875	0,0	2 875	0,0
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	2 228	0,0	15 689	0,3	17 917	0,3
Kahvila ja ravintola	1 111	0,0	6 259	0,1	7 370	0,1
Majoittuminen	0	0,0	30 552	0,6	30 552	0,6
Ohjelmapalvelut ³	0	0,0	949	0,0	949	0,0
Muut menot ⁴	437	0,0	7 920	0,1	8 357	0,1
Välittömät vaikutukset yhteensä	4 810	0	66 387	1	71 197	1
Välilliset vaikutukset	3 428	0	50 029	0	53 458	0
Kokonaisvaikutukset⁵	8 238	0	116 417	1	124 655	2

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen, kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

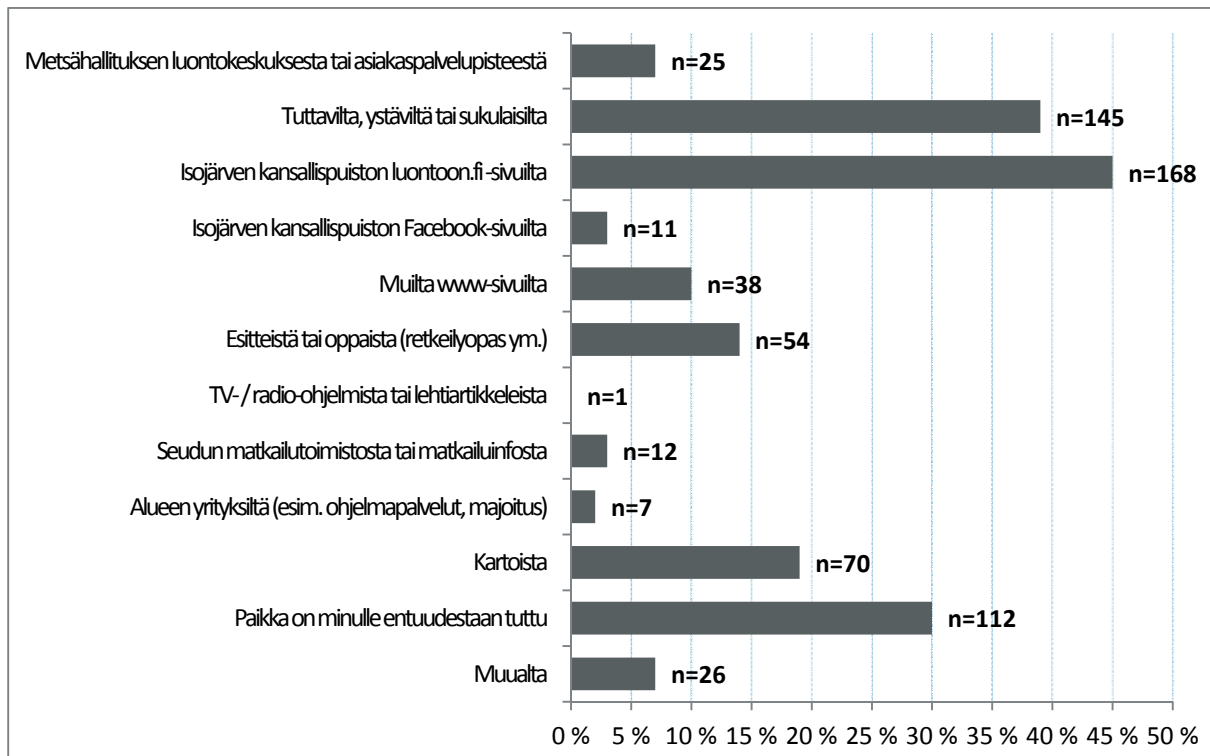
³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineis-
toon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.7 Tietolähde

Kävijöiltä tiedusteltiin, mistä he olivat saaneet tietoa Isojärven kansallispuistosta. Vaihtoehtoja saattoi valita useita. Merkittävimmäksi tietolähteeksi nousivat kansallispuiston luontoon.fi-sivut, joilta tietoa oli hakenut miltei puolet (45 %) vastanneista (kuva 12). Lähes yhtä moni oli saanut tietoa ystäviltään ja sukulaisiltaan (39 %). Kansallispuisto oli entuudestaan tuttu 30 %:lle kävijöistä. Vähiten tietoa oli saatu television, radion ja lehtien välityksellä. Annettujen vaihtoehtojen ulkopuolelta tietolähteiksi mainittiin mm. tienvarren opasteet sekä kansallispuistoista kertovat kirjat. Taulukossa 27 on esitetty vastaajien ilmoittamat ”muut tietolähteet”.

Kuva 12. Vastanneiden tietolähteet. Tietolähteitä saattoi valita useita. (n = 375).

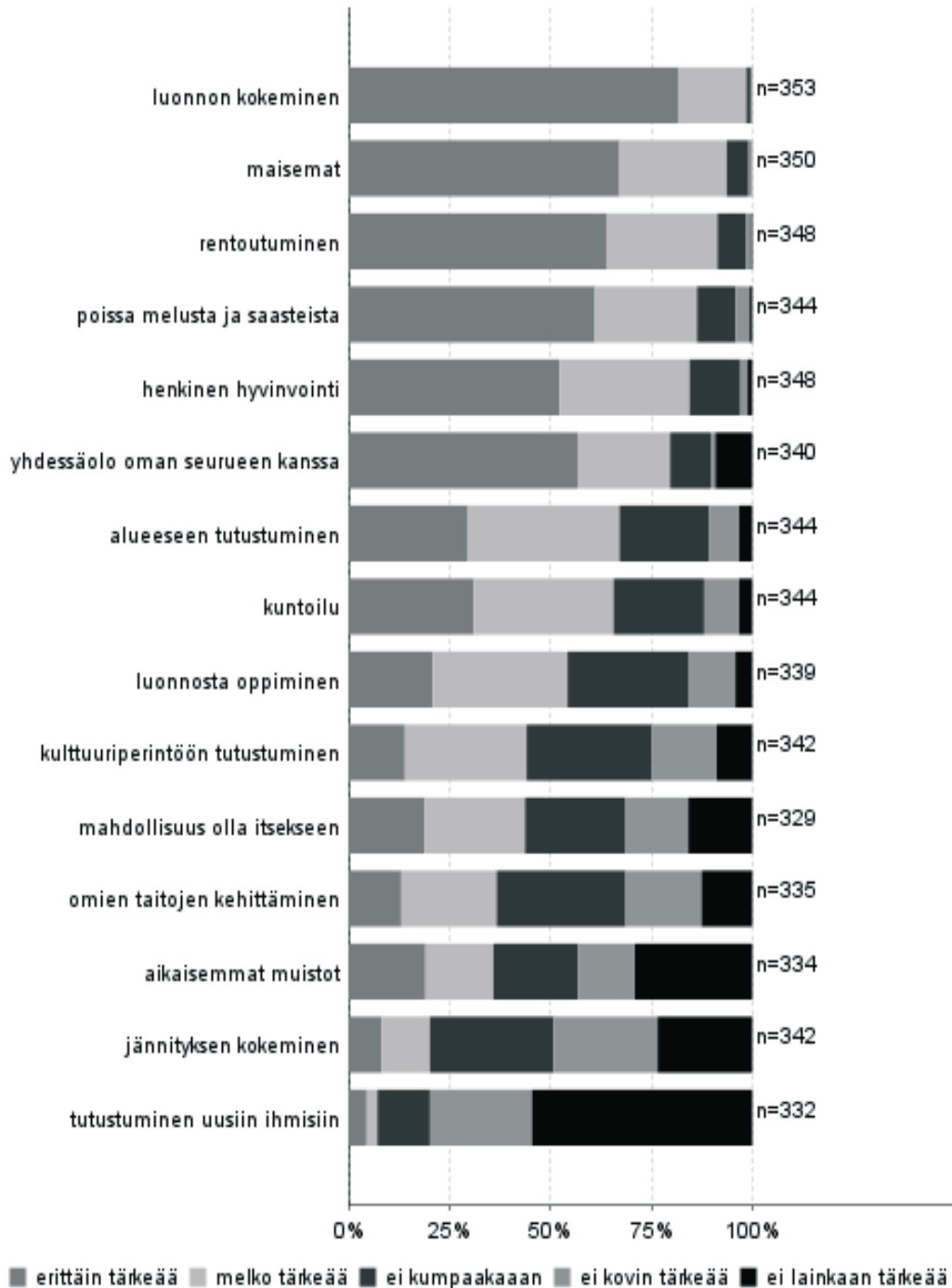
Taulukko 27. Vastanneiden muut tietolähteet (n = 26).

Tietolähde	kpl
Tienvarsiopasteet	6
Jouni Laaksonen: Retkeilijän kansallispuistot	3
Retken vetäjä	3
www.geocaching.com	3
Eniro	2
Lonely Planet Finland	2
Erä-lehti	1
Google Earth	1
Kuhmoisten kotisivut	1
Lapsen koulu (kouluretki keväällä 2011)	1
Paikallislehti	1
Retkikartta.fi	1
Seppo Virta	1
Suomen kansallispuistot -kirja	1

3.3 Kävijätyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Vierailullaan Isojärven kansallispuistossa kävijät pitivät tärkeänä luonnon kokemista, maisemia, rentoutumista ja olemista poissa melusta ja saasteista (kuva 13). Myös henkinen hyvinvointi ja yhdessäolo oman seurueen kanssa olivat erittäin tärkeitä yli puolelle vastaajista. Vähiten merkitystä oli tutustumisella uusiin ihmisiin, jännityksen kokemisella ja alueeseen liittyvillä aikaisemmillä muistoilla.

Kuva 13. Vastanneiden tärkeiksi kokemat asiat Isojärven kansallispuistossa tällä käynnillä.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Kansallispuiston kävijöitä pyydettiin arvioimaan käyttämiensä palveluiden ja rakenteiden laatua ja määrää sekä ympäristön laatua. Pääosin Isojärven palveluita pidettiin laadultaan hyvinä (taulukko 28). Eniten käytettiin ja arvioitiin lähialueen tiestöä (94 % vastanneista), reittien opastetauluja (94 %), polkuviitoituksia (91 %), pysäköintipaikkoja (90 %) ja polkureitistöä (90 %). Vähäisin arvioijamäärä oli Lortikan vuokratuvalla (10 %), yrittäjien tuottamilla palveluilla (12 %) ja rantautumispaikoilla (22 %). Arviointi tapahtui asteikolla 1–5, jossa 1 tarkoittaa erittäin huonoa ja 5 erittäin hyvää.

Tyytyväisimpiä käyttäjät olivat tulentekopaikkoihin ja laavuihin, joiden laatua 90 % arvioijista piti erittäin tai melko hyvänä. Yli 80 % arvioi erittäin tai melko hyväksi myös tulipaikkojen polttopuut (85 %), reittien opastetaulut (83 %), polkuviitoitukset (84 %), pysäköintipaikat (81 %) ja polkureitistön (81 %). Eniten kehitettävää arvioitiin olevan yrittäjien tuottamissa palveluissa, joita jopa 56 % vastanneista piti laadultaan erittäin tai melko huonoina. Kyseistä kohtaa kuitenkin arvioi vain 12 % vastaajista. Heikko arvosana saattaa heijastella myös tyytymättömyyttä yrittäjien tuottamien palveluiden määrään, joka on Isojärvellä erittäin vähäinen. Moitteita keräsivät lisäksi lähialueen tiestö, jota 18 % vastaajista piti erittäin tai melko huonona ja maantienvarsien opastus (15 %). Molempien saama keskimääräinen arvosana oli kuitenkin yli kolmen.

Taulukko 28. Vastanneiden mielipiteet Isojärven kansallispuistossa käyttämiensä palveluiden laadusta. Arviointi:1 = erittäin huono, ...5 = erittäin hyvä.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käytännyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käytännyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskimertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	337	90	1	2	17	43	38	4,2	32
Lähialueen tiestö	353	94	3	15	38	36	9	3,3	15
Reittien opastetaulut	354	94	1	3	13	47	36	4,1	18
Polkureitistö	337	90	0	2	17	50	31	4,1	29
Polkuviitoitukset	340	91	0	4	14	42	41	4,2	23
Tulentekopaikat ja laavut	332	89	0	1	9	37	53	4,4	37
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	306	82	0	3	12	38	47	4,3	62
Yleisökäymälät	281	75	1	7	29	36	27	3,8	79
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	260	69	1	13	20	42	23	3,7	95
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	246	66	2	6	33	43	15	3,6	96
Vuokratupa (Lortikka)	39	10	3	3	23	33	38	4,0	293
Isojärven kansallispuiston luontoon.fi-sivut	188	50	3	5	21	52	19	3,8	157
Rantautumispaikat	82	22	2	12	26	46	13	3,6	260
Maantienvarsien opastus	317	85	4	11	28	40	17	3,5	36
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmopalvelut)	45	12	20	36	27	11	7	2,5	290
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	337	90	0	1	25	51	23	3,9	16
Yleinen turvallisuus	343	91	0	0	17	51	31	4,1	10
Yleinen siisteys	363	97	0	1	7	44	49	4,4	1
Maiseman vaihtelevuus	362	97	0	2	11	37	50	4,3	2
Jokin muu	12	3	8	33	8	0	50	3,5	1
Lomakkeita yhteensä	375								

Hyvän arvosanan ansaitsivat kansallispuiston yleinen siisteys (keskimäärin 4,4), maiseman vaihtelevuus (4,3) sekä yleinen turvallisuus (4,1). Reittien ja rakenteiden turvallisuus arvioitiin hieman heikommaksi (3,9), mikä johtunee ainakin osittain alueen suurista korkeuseroista ja joidenkin reittien kulkemisesta kivikkoisilla ja kallioisilla rinteillä.

Palveluiden määrää pidettiin pääsääntöisesti sopivana. Enemmän toivottiin yrittäjien tuottamia palveluita (36 % vastanneista), maantienvarsien opastusta (26 %), yleisökäymälöitä (21 %), jätehuollon toteutusta ja ohjausta (20 %) ja rantautumispaikkoja (20 %) (taulukko 29). Pieni osa kävijöistä piti liian suurena polkuviihoitusten (7 %), tulentekopaikkojen (6 %) ja vuokratupien (6 %) määrää alueella. Osa vastaajista on saattanut ymmärtää kysymyksen asteikon virheellisesti, sillä laatua ja määrää kysyttiin samassa kysymyksessä, kahdella rinnakkain olevalla asteikolla (ks. liite 5). On mahdollista, että osa vastaajista on arvioinut palveluiden määrää asteikolla 1 = huono, 2 = keskinkertainen, 3 = hyvä, vaikka oikea asteikko oli 1 = liian pieni, 2 = sopiva, 3 = liian suuri.

Osa vastanneista arvioi lisäksi palveluita, joita ei ollut annetuissa vaihtoehtoissa. Laadultaan ja määrältään hyväksi arvioitiin esimerkiksi puhtaat järvet ja uintimahdollisuudet (5 mainintaa). Telttapaikkojen laatuun ja määrään sen sijaan toivottiin kohennusta (3 mainintaa).

Palveluiden kokonaismäärä Isojärven kansallispuistossa sai keskimääräiseksi arvosanaksi 4,3 ja 93 % kävijöistä oli erittäin tai melko tyytyväisiä puiston palveluiden määrään (taulukko 30).

Taulukko 29. Kävijöiden mielipiteet Isojärven kansallispuiston palveluiden määrästä. Arviointi 1 = liian pieni, 2 = sopiva, 3 = liian suuri.

Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %			Keski-arvo	Keski-hajonta	En osaa sanoa	
	n	%	Liian pieni	Sopiva	Liian suuri			n	%
Pysäköintipaikat	276	82	13	83	4	1,91	0,40	52	16
Lähialueen tiestö	242	72	2	94	5	2,03	0,25	60	18
Reittien opastetaulut	276	82	9	86	5	1,96	0,38	30	9
Polkureitistö	266	79	7	88	5	1,98	0,35	35	10
Polkuviihoitukset	275	82	8	85	7	1,99	0,39	25	7
Tulentekopaikat ja laavut	262	78	17	77	6	1,89	0,47	38	11
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	243	73	3	91	7	2,04	0,31	49	15
Yleisökäymälät	230	69	21	75	4	1,83	0,47	62	19
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	205	61	20	76	4	1,84	0,47	80	24
Eryystarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	166	50	13	83	4	1,91	0,41	108	32
Vuokratupa (Lortikka)	65	19	8	86	6	1,98	0,37	201	60
Isojärven kansallispuiston luontoon.fi-sivut	154	46	14	82	4	1,90	0,41	120	36
Rantautumispaikat	82	24	20	77	4	1,84	0,46	186	56
Maantienvarsien opastus	239	71	26	71	3	1,76	0,48	42	13
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmalvelut)	66	20	36	59	5	1,68	0,56	201	60
Jokin muu	9	3	89	0	11	1,22	0,67	0	0
Vastanneita yhteensä	335								

Taulukko 30. Vastanneiden tyytyväisyys Isojärven kansallispuiston palvelujen määrään kokonaisuudessaan. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
			erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen	erittäin tyytyväinen	
	n	%						
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	365	97	0	0	7	52	41	4,3

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöiden ennako-odotukset Isojärven kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista, reiteistä ja rakenteista täyttyivät melko hyvin (taulukko 31). Kävijät arvioivat odotuksia asteikolla yhdestä viiteen (1 = toteutui erittäin huonosti, ... 5 = toteutui erittäin hyvin).

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö, jonka vastaavuus odotuksiin sai kävijöiltä keskimääräisen arvosanan 4,67. Heikoimmoin odotuksia vastasivat harrastusmahdollisuudet, joiden kohdalla odotusten täyttymisen arvioi melko huonoksi 1 % ja keskinkertaiseksi 16 % vastaajista. Harrastusmahdollisuuksienkin keskimääräinen arvosana ylsi kuitenkin yli neljän.

Kaikkiaan kävijöiden odotukset täyttyivät hyvin, eikä minkään tekijän arvioitu vastanneen odotuksia erittäin huonosti.

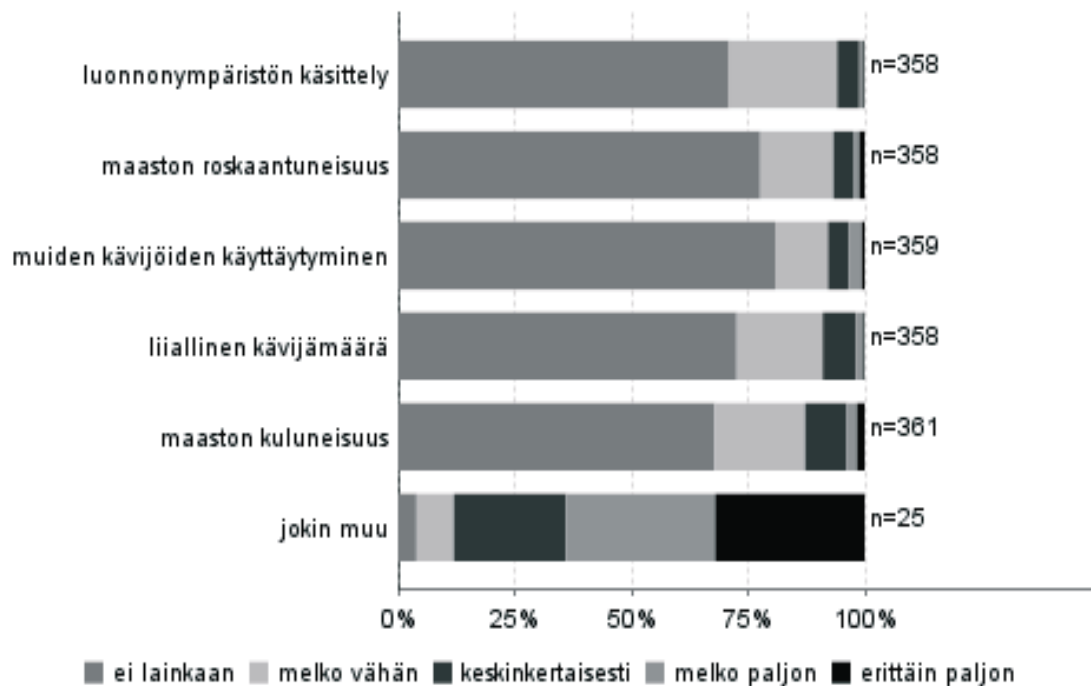
Taulukko 31. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Isojärven kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keskihajonta
			erittäin huonosti	melko huonosti	keskinkertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
	n	%							
Luonnonympäristö	370	100	0	0	4	25	71	4,67	0,55
Harrastusmahdollisuudet	350	94	0	1	16	41	41	4,23	0,76
Reitit ja rakenteet	368	99	0	1	9	39	50	4,39	0,71
Yhteensä	371								

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, oliko jokin tekijä häirinnyt heidän vierailuaan Isojärven kansallispuistossa. Mielipidettä kysyttiin maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, luonnonympäristön käsittelystä, liiallisesta kävijämäärästä ja muiden kävijöiden käyttäytymisestä. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida käyntiä häirineitä muita tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla yhdestä viiteen (1 = häiritsi erittäin paljon, ... 5 = ei häirinnyt lainkaan).

Pääsääntöisesti Isojärven kansallispuiston kävijät kokivat vain vähän häiriötä retkensä aikana. Kaikkien mainittujen tekijöiden kohdalla yli kaksi kolmasosaa vastaajista ilmoitti, ettei kyseinen tekijä häirinnyt heidän vierailuaan lainkaan (kuva 14). Noin kolmasosalle vastaajista vähintään lievää häiriötä aiheuttivat maaston kuluneisuus (32 %), luonnonympäristön käsittely (29 %) ja liiallinen kävijämäärä (27 %). Koettu häiriö arvioitiin kuitenkin useimmiten melko vähäiseksi. Voimakkainta häiriötä aiheuttivat muiden kävijöiden käyttäytyminen ja maaston kuluneisuus, jotka häiritsivät 4 % vastaajista erittäin tai melko paljon (kuva 14).

Kuva 14. Vastanneita häirinneet tekijät Isojärven kansallispuistossa.

Osa vastaajista (7 %) ilmoitti jonkin muun tekijän häirinneen heidän vierailuaan kansallispuistossa. Useimmin mainittiin tiestön huono kunto (3 mainintaa), laavun tai tulentekopaikkojen huono kunto tai epäsiisteys (2), moottoriveneilijät Isojärvellä (2) sekä reittien osin riittämätön opastus (2). Kaikki vastanneita häirinneet muut tekijät on lueteltu taulukossa 32.

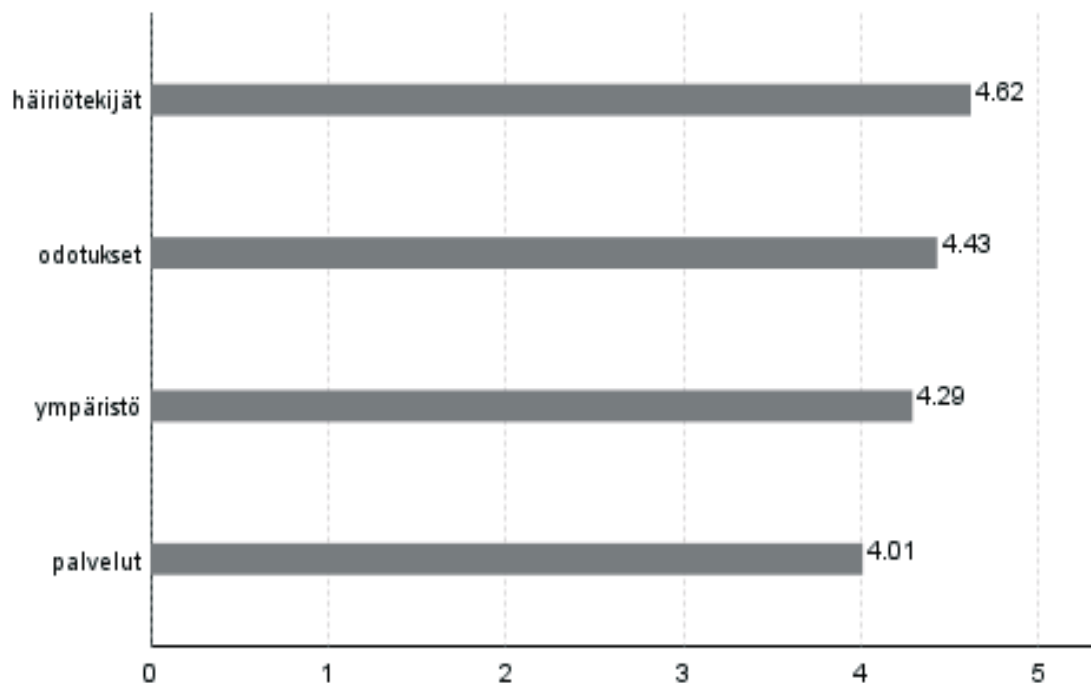
Taulukko 32. Vastanneita häirinneet muut tekijät.

Häiriö	kpl
Tiestön kunto (mm. Huhtalan tie)	3
Laavun / tulentekopaikkojen kunto	2
Moottoriveneilijät	2
Osin riittämätön opastus reiteillä	2
Ei kunnan telttapaikkaa Kalalahdessa	1
Ei ollut vessapaperia	1
Haravan puute nuotiopaikalla	1
Jostakin kantautuva metsäkoneen ääni	1
Kalalahti	1
Koirat	1
Lentomelu	1
Liikuntarajoitteiselle hankala maasto	1
Lokit keskellä isoa selkää	1
Lortikan luontopolun surkeat opastaulut ja maalimerkit	1
Lortikan parkki	1
No garbage disposal (Ei roska-astioita)	1
P-alueiden taso/määrä	1
Pyöräily	1
Runsas liikenne p-alueen ohittavalla tiellä (asuntovaunuyöpyminen)	1
Telttapaikkojen laatu	1
Yhteensä	25

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Kävijöiden kokonaistyytyväisyyttä alueeseen kuvataan ns. kävijätyytyväisyysindeksillä. Se on luku, joka lasketaan edellä käsiteltyjen osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennakko-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Indeksillä on käyttökelpoinen vertailtaessa alueita valtakunnallisesti, ja se kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä käyntiinsä ko. alueella.

Isojärven kansallispuisto sai kävijöiltään kaikista mainituista osa-alueista arvosanaksi vähintään 4 (kuva 15), joten kävijöiden voidaan katsoa olleen tyytyväisiä käyntiinsä puistossa. Isojärven kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,25. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Taulukkoon 33 on koottu kaikki kävijätyytyväisyysindeksin osatekijät. Alueellisessa kävijätyytyväisyysindeksissä ovat mukana kaikki tässä tutkimuksessa käsitellyt osatekijät, valtakunnallisesti vertailukelpoisessa indeksissä sen sijaan vain kaikille kävijätutkimuksille yhteiset kohdat.

Kuva 15. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Isojärven kansallispuistossa.

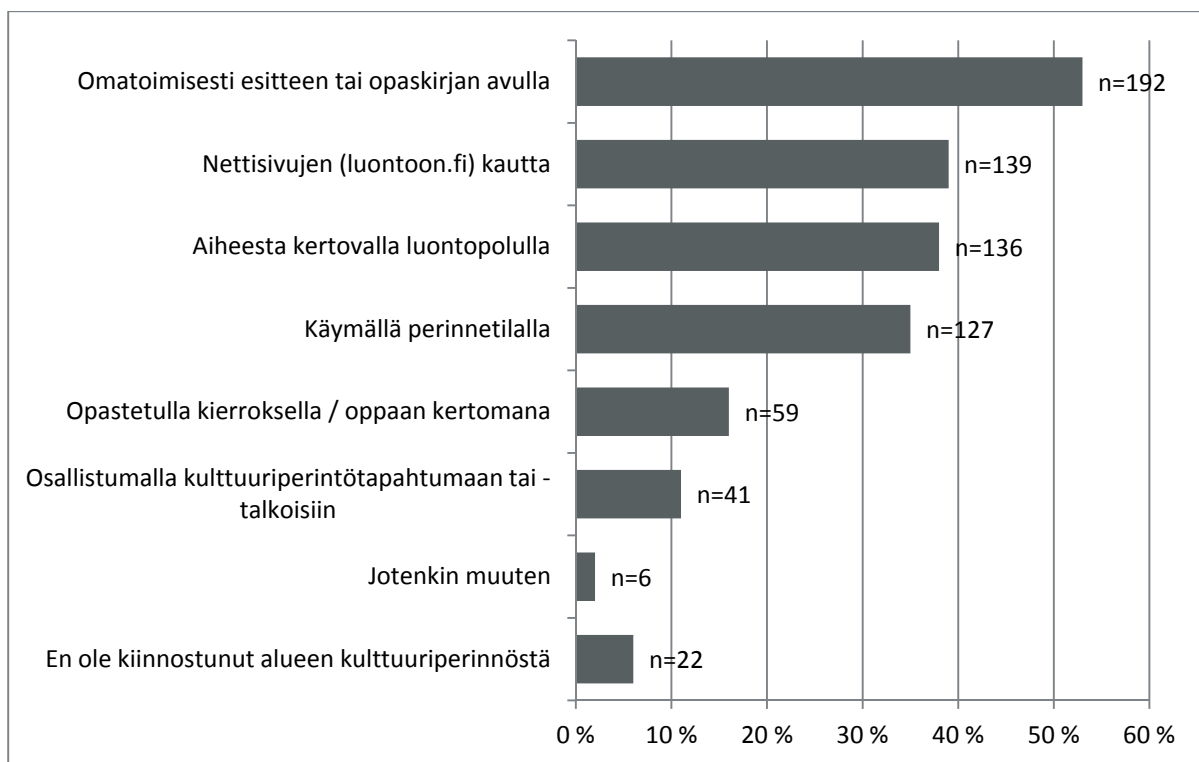
Taulukko 33. Kävijäytyvyisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijäytyvyisyysindeksi Isojärven kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,16	Yleinen turvallisuus	4,13	Luonnonympäristö	4,67	Maaston kuluneisuus	4,50
Lähialueen tiestö	3,34	Yleinen siisteys	4,40	Harrastusmahdollisuudet	4,23	Maaston roskaantuneisuus	4,67
Reittien opastetaulut	4,14	Maiseman vaihtelevuus	4,35	Reitit ja rakenteet	4,39	Luonnonympäristön käsittely	4,64
Polkureitistö	4,10					Liiallinen kävijämäärä	4,61
Polkuviitoitukset	4,20					Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,69
Tulentekopaikat ja laavut	4,43						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,28						
Yleisökäymälät	3,81						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,73						
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,64						
Vuokratupa (Lortikka)	4,03						
Isojärven kansallispuiston luontoon.fi-sivut	3,80						
Rantautumispaikat	3,56						
Maantienvarsien opastus	3,55						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	2,49						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,95						
Palveluiden määrä	4,33						
Aluekohtainen keskiarvo	3,96		4,29		4,43		4,62
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,01		4,29		4,43		4,62
Aluekohtainen kävijäytyvyisyysindeksi				4,20			
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijäytyvyisyysindeksi				4,25			

3.4 Kiinnostus kulttuuriperintöä kohtaan

Koska Isojärven kansallispuistossa on monia kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, tutkimuksella haluttiin saada selvittää kävijöiden toiveita näiden kohteiden esittelystä. Kävijöiltä tiedusteltiin, ovatko he kiinnostuneita alueen kulttuuriperinnöstä ja historiasta, ja millä keinoin he haluaisivat tutustua niihin.

Yli puolet vastanneista (53 %) halusi tutustua kulttuuriperintöön omatoimisesti esitteen tai opaskirjan avulla (kuva 16). Luontoon.fi-verkkopalvelu (39 %) ja aiheesta kertova luontopolku (38 %) nousivat myös halutuiksi keinoiksi kulttuuritietämyksen lisäämiseen. Vähiten kiinnostusta oli tapahtumilla ja talkoilla, joista innostui vain 11 % vastanneista. Annettujen vaihtoehtojen lisäksi kävijät toivoivat tietoa kulttuuriperinnöstä myös englanniksi ja erityisesti lapsille suunnattua opetusaineistoa. Vain 6 % vastaajista ilmoitti, ettei kulttuuriperintö kiinnostanut heitä lainkaan.

Kuva 16. Isojärven kansallispuiston kävijöiden halukkuus tutustua alueen kulttuuriperintöön. Vaihtoehtoja saattoi valita useamman (n = 360).

3.5 Vapaamuotoiset ajatukset

Kyselylomakkeella oli mahdollista antaa myös vapaamuotoista palautetta Isojärven kansallispuistosta. Vapaamuotoisia palautteita tuli yhteensä 162 kappaletta. Yhdellä lomakkeella saatettiin antaa useampi palaute. Mielenkiintoista on huomata, että 90 % sanallisesta palautteesta oli kirjattu jatkuvan keruun pisteiltä saatuihin lomakkeisiin. Haastatellut kävijät ovat saattaneet ilmaista mielipiteitään suullisesti kerääjälle, eivätkä näin ole kokeneet tarvetta esittää palautetta enää kirjallisesti. Sen sijaan jatkuvan keruun pisteellä tarve ja tilaisuus antaa palautetta jostakin retken aikana mieleen tulleesta aiheesta saattaa olla kimmoke ylipäänsä vastata koko kyselyyn. Kaikki annetut palautteet on esitetty liitteessä 4. Valtaosa palautteista oli kehittämisehdotuksia (40 %) tai kehuja (31 %), valituksia sisälsi 23 % palautteista.

Eniten kiiteltiin Isojärven kansallispuiston kauniita ja vaihtelevia maisemia sekä alueen hyvää hoitoa ja siisteyttä. Puiston hiljaisuus ja rauhallisuus sekä sen olemassaolo ylipäänsä antoivat aiheen moneen positiiviseen palautteeseen: ”Kiitos oli jälleen kerran ihana yöretki hiiskumattomassa hiljaisuudessa. Nautimme suuresti”. Rakenteista keuhuttiin mm. Nokipohjan veneenlaskupaikkaa, Vahterjärven ja Renusaaren laavuja sekä uutta Vahterjärven ja Kalalahden välistä reittiä. Samoin oppaan läsnäoloa Heretyssä pidettiin tärkeänä. Eräs palautteenantaja kiteytti kehut toteamalla Isojärven kansallispuiston täyttävän kaikki odotukset, joita hän kansallispuistolle asettaa.

Moitteita saivat osakseen erityisesti epäselviksi tai riittämättömiksi koetut opasteet niin kansallispuiston sisällä kuin maanteillä sen ulkopuolella. Opasteiden kerrottiin olevan huonosti havaittavissa Längelmäen keskustasta puistoon tultaessa. Puiston sisällä opasteet koettiin epäselviksi mm. Kalalahdessa, Lortikanvuoren luontopolulla ja Vahterjärvellä, josta puuttuu Herettyyn opastava viitta. Puiston opasteiden lisääminen ja selkiyttäminen olisi lähitulevaisuudessa tarpeellista. Harmia palautteenantajille oli aiheuttanut lisäksi Luontoon.fi-verkkopalvelun uusiminen kesäkuussa 2011, sillä päivitysten vuoksi palvelu ei aluksi toiminut kunnolla. Tutkimuslomakkeen pituus ja monimutkaisuus tuskastutti muutamaa vastaajaa.

Kehittämisehdotuksia oli palautteissa hyvin monipuolisesti. Kalalahden nuotiopaikan ja laavun suhteen esitettiin paljon toiveita. Suositulle nuotiopaikalle kaivattiin lisää telttapaikkoja ja huussikapasiteettia. Huussin seinään myös toivottiin porattavan muutamia valoaukkoja. Laiturin korjausta tai sen poistamista ehdotettiin. Lisäksi Kalalahden opasteita pidettiin epäselvinä. Opasteiden puutteet olivat tiedossa ja niiden uusiminen työn alla tutkimuksen toteuttamisen aikaan. Valmiit opasteet saatiin maastoon syksyllä 2011.

Monessa palautteessa ehdotettiin Lortikkaan johtavalla tiellä olevan puomin poistamista tai vähintään avaamista marjastusaikaan, jotta Vahterinvuorella marjastavat pääsisivät pysäköimään lähemmäksi marja-apajaa. Lortikan kämpän vuokralaisten paikoitusmahdollisuuden ja kämppärauhan turvaamiseksi puomi on kuitenkin todettu tarpeelliseksi. Lortikanvuoren luontopolun tauluja pidettiin vanhentuneina ja huonokuntoisina. Niiden uusimista toivottiin useassa palautteessa. Puiston reittien ylläpitoon toivottiin joiltakin osin parannusta, esimerkiksi huonokuntoisten pitköspuiden uusimista ja vesakon poistamista tiheäksi kasvaneista kohdista. Liikuntarajoitteisille toivottiin enemmän reittimahdollisuuksia ja tulipaikkoja lyhyen kävelymatkan päähän. Lisäksi toivottiin esimerkiksi lisää telttapaikkoja puiston alueelle, nokipannukahvia myyntiin Heretyyn opastuspisteeseen, parempia karttoja sekä maastoon että esitteisiin, erilaisia tapahtumia ja laajempia aukioloaikoja Huhtalan perinnetilalle ja Luutsaaren Kalapirtille.

Alueen yleiseen kehittämiseen liittyneitä ehdotuksia tuli useita. Esimerkiksi kansallispuistoa ympäröivät suojelualueet toivottiin liitettävän virallisesti puistoon ja moottoriveneilyn kieltämistä kansallispuistossa ehdotettiin. Erityistä huolta kannettiin puiston ylläpidon turvaamisesta: ”Jos huoltoa ei saada jatkossa rahoitusvaikeuksien vuoksi turvattua, olen valmis maksamaan vuosimaksua käytöstä”.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto

4.1.1 Tärkeimmät tulokset

Isojärven kansallispuisto näyttäytyy kävijätutkimuksen valossa erityisesti kesken Suomen kesäasukkaiden sekä kotimaisten matkailijoiden puistona, joka täyttyy vierailijoista vilkkaina kesälomakuukausina.

Kansallispuiston kävijöistä valtaosa oli kotimaan matkailijoita, jotka saapuivat puistoon Etelä-Suomesta, erityisesti Keski-Suomen ja Pirkanmaan alueilta sekä pääkaupunkiseudulta. Lähialueella (Kuhmoinen ja Jämsä) yöpyneistä matkailijoista 40 % vietti aikaa omalla kesämökkillään ja 26 % vuokramökillä, joten kansallispuistossa vieraili paljon alueen kesäasukkaita. Lähialueella vakituises-ti asuvia oli kävijöistä alle viidennes ja kansallispuiston sijaintikunnan Kuhmoisten asukkaita vain 3 %. Puiston kävijöistä 6 % oli ulkomaisia matkailijoita, joita tuli eniten Espanjasta, Saksasta ja Hollannista.

Käynnit Isojärven kansallispuistossa painottuivat selvästi kesälomakauteen. Eniten kävijöitä oli heinäkuussa, eivätkä kesä- ja elokuu jääneet paljoa jälkeen. Yleisimmin puistoon tultiin viettämään viikonloppua, sillä saapumispäivistä suosituimmat olivat lauantai ja perjantai. Seitsemälle kymmenestä kävijästä Isojärven kansallispuisto oli matkan tärkein kohde, mutta puistossa vierailtiin myös matkalla muihin kohteisiin. Moni kävijä tutustui matkansa aikana Isojärven lisäksi esimerkiksi suhteellisen lähellä sijaitseviin Helvetinjärven, Seitsemisen ja Leivonmäen kansallispuistoihin. Julkisia liikenneyhteyksiä Isojärvelle ei juuri ole, joten 90 % kävijöistä saapui puistoon henkilöautolla tai matkailuautolla. Lisäksi alueelle tultiin polkupyörällä, tilausbussilla ja taksilla. Isojärven ranta- ja kesäasukkaat kulkivat puistoon myös vesitse moottori- tai soutuveneellä, osa matkailijoista lisäksi kanootilla.

Isojärven kansallispuisto veti erityisesti nuoria aikuisia ja keski-ikäisiä kävijöitä. Vastanneiden keski-ikä oli noin 44 vuotta. Heistä yli puolella oli ylempi tai alempi korkeakoulututkinto. Puistossa vierailtiin useimmiten pienissä, 2–5 hengen seurueissa, joista yli puolet oli perheitä, viidennes ystävyksiä. Noin neljäsosalla seurueista oli mukanaan alle 15-vuotiaita lapsia. Kävijöistä lievä enemmistö oli naisia. Noin puolet kävijöistä oli käynyt Isojärven kansallispuistossa aikaisemminkin, keskimäärin noin neljä kertaa edellisten kahden vuoden aikana. Puisto näyttikin houkuttelevan sekä ensikertalaisia että säännöllisesti vierailevia kävijöitä.

Puistoon tultiin erityisesti kävelemään, tarkkailemaan luontoa, eväretkeilemään ja retkeilemään. Myös luontovalokuvaus ja telttailu tai maastossa leirytyminen olivat kävijöiden keskuudessa suosittuja harrastuksia. Tärkeimmäksi harrastukseksi kävijät nostivat retkeilyn. Merkittävimmät syyt tulla viettämään aikaa Isojärven kansallispuistoon olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen ja pääsy pois melusta ja saasteista.

Puiston suosituin käyntikohde oli Heretty, 1940-luvulla rakennettu metsätyökämpä, joka nykyisin palvelee kesäaikaan puiston opastuspisteenä. Siellä vieraili kolme neljäsosaa kävijöistä. Heretyn lähellä sijaitseva Kannuslahti oli käyntikohteista toiseksi suosituin. Kannuslahden keittokatokselle johtava polku onkin helppokulkuinen ja sopii myös lastenvaunuille, toisin kuin maastonmuodoiltaan vaihtelevan puiston muut reitit. Kävijöiden retket suuntautuivat lisäksi erityisesti Kuorejärvelle, Kalalahteen, Latokuusikkoon ja Vahterjärvelle.

Retket Isojärven kansallispuistoon vaihtelivat kestoltaan tunnista useampaan vuorokauteen. Vastanneista 60 % kävi puistossa päiväselään. Tyypillinen päiväretki kesti noin kolme tuntia. Kansallis-

puiston alueella yöpyneistä suurin osa vietti puistossa yhden yön, mutta myös monen, jopa neljän yön retkiä tehtiin. Yöpymiseen käytettiin useimmiten omaa majoitetta tai tulipaikkojen hirsilaavuja. Lortikan vuokratuvassa majoittui kävijöistä reilu kymmenesosa, asuntoautossa tai -vaunussa suunnilleen saman verran. Kansallispuistossa vierailevista matkailijoista yli kolme neljäsosaa yöpyi joko puistossa tai sen lähialueella, toisin sanoen Kuhmoisten ja Jämsän kunnissa. Keskimäärin yöpyvät matkailijat viettivät lähialueella hieman alle viisi vuorokautta. Kesämökkiläiset tai mökin vuokranneet, joita oli yöpyjistä suurin osa, saattoivat viettää alueella jopa kaksi kuukautta. Moni matkailija jätti vastaamatta lähialueella vietettyä aikaa kartoittaviin kysymyksiin 2b ja 3b (ks. liite 5). Tämä on todennäköisesti hieman vaikuttanut tuloksiin, jotka kuvaavat käynnin kestoa ja yöpymistä kansallispuistossa ja sen lähialueilla.

Metsähallituksen ylläpitämä verkkopalvelu Luontoon.fi oli tärkein kanava, kun kävijät hakivat tietoa Isojärven kansallispuistosta. Sivulla vieraili miltei puolet kävijätutkimukseen osallistuneista puiston kävijöistä. Toinen tärkeä tietolähde olivat ystävät ja sukulaiset.

Kävijät olivat pääosin tyytyväisiä Isojärven kansallispuiston palveluiden laatuun. Kiitosta saivat erityisesti tulentekopaikat ja laavut, niillä olevat polttopuut, reittien opastetaulut, polkuviitoitukset, pysäköintipaikat ja polkureitistö. Kehitettävää oli kävijöiden mielestä yrittäjien tuottamissa palveluissa, lähialueen tiestössä ja maantienvarsien opastuksessa. Valtaosa kävijöistä piti palveluiden määrää hyvänä, mutta jonkin verran lisää toivottiin yrittäjien tuottamia palveluita, maantienvarsien opastusta, yleisökäymälöitä, jätehuollon ohjausta ja rantautumispaikkoja. Palveluiden lisäksi tyytyväisiä oltiin kansallispuiston yleiseen siisteyteen, maiseman vaihtelevuuteen ja turvallisuuteen. Vierailulla kohdattujen häiriötekijöiden määrä jäi keskimäärin vähäiseksi, vaikka pientä häiriötä koettiin maaston kulumisesta, luonnonympäristön käsittelystä ja liiallisesta kävijämäärästä. Isojärven kansallispuiston palveluiden suunnittelussa onkin haasteena kävijävirtojen voimakas keskittyminen lyhyelle ajanjaksolle. Vaikka puiston vuotuinen kävijämäärä on suhteellisen pieni, käynnit painottuvat kolmelle kesäkuukaudelle, joiden aikana puisto voi tuntua jopa ruuhkaiselta. Isojärven kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,25 asteikolla 1–5 (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä). Puiston palveluihin liittyvästä palautteesta on pääteltävissä, että Isojärven kansallispuiston kävijät ovat suhteellisen tyytyväisiä palvelurakenteiden määrään, eikä uusille rakenteille juurikaan ole tilausta. Sen sijaan puiston hoitoon käytettävissä olevat resurssit olisi kohdennettava nykyisten rakenteiden kehittämiseen, kunnostamiseen ja ylläpitoon.

Isojärven kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2011 käyntimäärällä laskettuina reilut 0,1 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin kaksi henkilötyövuotta. Keskimäärin kävijät kuluttivat puistossa ja sen lähialueella 17 euroa käyntiä kohden. Lähialueella yöpyvät matkailijat käyttivät keskimäärin 23 euroa ja päiväkävijät 6 euroa. Eniten kuluttivat ulkomaiset yöpyjät (36 €) ja vähiten lähialueen asukkaat sekä päiväkäynnillä olleet kotimaiset matkailijat (7 €). Suurimmat rahamäärät käytettiin ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin. Muita merkittäviä kohteita olivat huoltamolla asiointi ja majoituspalvelut. Paikallistalouteen myönteisimmin vaikuttaa majoituspalveluiden runsas käyttö, sillä palvelualana majoitus tuottaa eniten henkilötyövuosia ja sen tulovaikutus kohdistuu vahvasti lähialueelle. Matkailijaryhmistä suurimman tulovaikutuksen tuottivat kansallispuiston lähialueen ulkopuolelta saapuvat kotimaiset matkailijat, vaikka kävijää kohti eniten rahaa käyttivätkin ulkomaiset matkailijat. Kotimaiset ja ulkomaiset majoittujat tuottivat selvästi suuremman kokonaistulovaikutuksen kuin päiväkävijät.

Metsähallitus arvioi vuonna 2011 kaikkien Suomen kansallispuistojen kokonaistulovaikutuksen olleen yhteenlaskettuina 108,3 miljoonaa euroa ja 1 394 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2012). Kun määrät jaetaan tasan Suomen 37 kansallispuiston kesken, saadaan keskimääräiseksi tulovaikutukseksi 2,9 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukseksi 38 henkilötyövuotta. Isojärven kansallispuiston osuus jäi kuitenkin huomattavasti pienemmäksi. Tähän on todennäköisesti syynä se, ettei Isojärven kansallispuistossa ja sen välittömässä läheisyydessä ole käytettävissä merkittävää määrää yritysten tuottamia palveluja, verrattuna esimerkiksi suurten matkailukeskusten yhteydessä sijaitseviin puis-

toihin. Lisäksi eniten rahaa käyntiään kohden käyttävien ulkomaisten matkailijoiden osuus on Isojärven kävijöistä vielä suhteellisen pieni. Merkittävä osa kävijöiden lähialueella kuluttamasta rahasta jäi todennäköisesti myös piiloon kävijätutkimukselta, sillä läheskään kaikki vastaajat eivät jaksaneet paneutua rahankäyttöä selvittävään kysymykseen. Esimerkiksi moni lähialueelta mökin vuokrannut jätti ilmoittamatta majoittumiseen käyttämänsä rahamäärän. Joka tapauksessa kävijätutkimus osoitti, että myönteisten paikallistaloudellisten vaikutusten lisäämiseksi Isojärven kansallispuiston tunnettuutta kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden keskuudessa olisi syytä parantaa ja panostaa puiston houkuttelevuuteen matkakohteena. Puistoa hyödyntävää yritystoimintaa on jatkossa pyrittävä edistämään.

Kävijätutkimuksen innoittamana moni kävijä antoi erilaisia kehitysehdotuksia Isojärven kansallispuiston palveluista ja rakenteista. Monet toivoivat maasto-opasteiden selkiyttämistä ja teltpapaikkojen lisäämistä puiston alueelle. Erityisesti Kalalahden nuotiopaikkaa ehdotettiin parannettavan lisäämällä teltpapaikkoja ja käymäläkapasiteettia sekä uusimalla opasteita. Kalalahden opasteiden epäselvyyteen onkin jo puututtu ja palautteeseen siltä osin vastattu. Kävijätutkimus osoitti Kalalahden olevan suosittu käyntikohde, jonka palveluvarustuksen parantamista toivotaan laajasti.

Lortikkaan johtavalla tiellä olevan puomin avaamista toivottiin, jotta marjastajat pääsisivät autolla Lortikan pysäköintipaikalle asti. Lortikanvuoren luontopolun opastaulujen todettiin olevan vanhentuneita ja huonokuntoisia. Puiston kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet ja kulttuuriperintö kiinnostivat kävijöitä. Mieluiten kulttuuriperintöön tutustuttaisiin omatoimisesti esitteen tai opaskirjan avulla sekä Luontoon.fi-verkkopalvelun kautta. Myös kulttuuriperinnöstä kertovaa luontopolkua toivottiin alueelle.

4.1.2 Erot keruumenetelmien välillä

Isojärven kävijätutkimus toteutettiin vuonna 2011 keräämällä aineistoa kahdella eri menetelmällä: aktiivisella haastattelulla ja miehittämättömillä jatkuvan keruun pisteillä. Koska molemmilla menetelmillä saatiin suhteellisen runsaasti vastauksia, on tässä tutkimuksessa voitu tehdä vertailevaa analyysiä näiden keruumenetelmien välillä.

Merkittävimmät aineistosta nousevat huomiot olivat erot eri menetelmin vastanneiden kävijärakenteissa. Aktiivisella haastattelulla tunnuttiin tavoitettavan paremmin iäkkäitä vastaajia, nuoremmat ikäluokat puolestaan täyttivät lomakkeen herkemmin jatkuvan keruun pisteillä. Vastaajien ikärakenteeseen on sidoksissa myös heidän keskimääräinen koulutustasonsa. Miehittämättömien pisteiden vastaajat olivat keskimäärin hieman korkeammin koulutettuja kuin haastatellut. Toisaalta ensin mainitussa joukossa olivat myös tutkimuksen nuorimmat, vielä kokonaan ammatillista tutkintoa vaille olleet vastaajat. Suuria seurueita saatiin otokseen tehokkaammin aktiivisella keruulla. Vastaavasti yksin liikkuneet tavoitettiin paremmin jatkuvan keruun pisteillä.

Vastaajien ilmoittamissa käyntikohteissa oli myös eroja keruumenetelmästä riippuen. Suurin syy tähän on se, että lähes kaikki haastattelut toteutettiin Heretyn opastuspisteellä, jolloin siellä vastanneet luonnollisesti tutustuivat Herettyyn ja sen lähialueen kohteisiin. Jatkuvan keruun pisteet puiston muissa osissa varmistivat eri puolilla puistoa vierailevien kävijöiden tavoittamisen.

Keruumenetelmät vaikuttivat myös siihen, mihin aikaan saapuneita kävijöitä saatiin mukaan otokseen. Aktiivikeruuta suoritti Heretyn kesäopas pääasiassa opastuspisteen aukioloaikoina ja vilkkaina päivinä. Niinpä esimerkiksi lauantai saapumis- ja vastauspäivänä korostuu haastatteluvastauksissa. Sunnuntaina saapuneet puolestaan puuttuvat kokonaan haastatteluaineistosta. Haastatelluista miltei puolet oli saapunut puistoon aamukymmenen ja kahdentoista välillä, eikä neljän jälkeen saapuneita juuri haastateltujen joukossa ollut. Jatkuvan keruun pisteiltä saatuihin vastauksiin merkityt saapumisajat jakautuivat huomattavasti tasaisemmin eri viikonpäiville ja vuorokaudenajoille. Näyttäisi

siltä, että kahta erilaista keruumenetelmää käyttämällä tavoitetaan tasaisemmin ja monipuolisemmin eri aikoina puistoon tulleita.

Kaikkein selvimmin eri menetelmin kerätyt aineistot erosivat toisistaan tarkasteltaessa päiväkävijöiden ja yöpyjien välistä suhdetta ja käynnin kestoa. Valtaosa (78 %) haastatelluista kävijöistä oli puistossa päiväkäynnillä. Jatkuvan keruun pisteillä vastanneista päiväkäynnillä oli vain 49 %, loput yöpyivät puistossa. Samoin lähialueella yöpyvien määrä oli suurempi omatoimisesti vastanneiden keskuudessa. Suurin syy selvään eroon lienee se, että jatkuvan keruun pisteet oli sijoitettu puiston sallituille yöpymispaikoille. Nuotiolla iltaa istuskelevilla kävijöillä oli aikaa täytellä kyselylomaketta, joten yöpyjien osuus saattoi korostua jatkuvan keruun aineistossa. Lisäksi huomattava ero ilmeni vapaamuotoisten palautteiden kirjoittamisessa: 90 % vapaamuotoisesta palautteesta saatiin jatkuvan keruun pisteiltä.

Tämän kävijätutkimuksen aineistosta noin kolmasosa saatiin aktiivisella haastattelulla ja kaksi kolmasosaa jatkuvalla keruulla. Eri menetelmin saatujen vastausten voidaan katsoa tasaavan toisiaan, joten tutkimuksen kokonaisaineistoa voidaan pitää hyvin luotettavana. Suunniteltaessa seuraavia kävijätutkimuksia on tästä tutkimuksesta saatujen kokemusten pohjalta hyvä arvioida eri keruumenetelmien vaikutusta tavoiteltavaan aineistoon. Tämän tyyppisessä kansallispuistossa, jossa kävijämäärä on suhteellisen pieni, voisi mahdollisimman kattavan, mutta asianmukaisesti satunnaistetun aineiston saavuttaa esimerkiksi jonkinlaisella keruupäivien osittaisella arvonnalla. Siinä ennalta valituista, vilkkaiksi tiedetyistä päivistä ja ajanjaksoista arvottaisiin varsinaiset keruupäivät.

4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Isojärven kansallispuiston ensimmäinen kävijätutkimus (Halinen 2006) tehtiin vuonna 2005, tukemaan hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista. Kuudessa vuodessa kansallispuiston kävijämäärä on noussut parilla tuhannella, noin 8 000 käynnistä nykyiseen 10 300 käyntiin. Palvelurakenteiden määrää on lisätty rakentamalla yöpymiskäyttöön soveltuvat laavut Vahterjärvelle ja Renusaareen. Vuonna 2009 avattiin uusi 3,5 kilometrin pituinen reitti Vahterjärveltä Kalalahteen. Nokipohjaan, kansallispuiston välittömään läheisyyteen, on rakennettu veneenlaskupaikka vuonna 2008. Vuosina 2005 ja 2011 toteutettujen tutkimusten lomakkeissa on pieniä eroja, mutta suurimmalta osin tulokset ovat vertailukelpoisia.

Vuoden 2005 kävijätutkimus oli käynnissä toukokuun lopulta lokakuun puoliväliin, vuonna 2011 tutkimus aloitettiin jo huhtikuun puolivälissä. Aikaisemmassa tutkimuksessa aineisto kerättiin pääosin aktiivisena keruuna Heretyn opastuspisteellä, minkä lisäksi miehittämättömiä keruupisteitä oli Kalalahdessa, Lortikan kämpässä ja Heretyn opastuskatoksessa. Lomakkeita kertyi vuonna 2005 yhteensä 384. Tutkimusraportissa ei eritelty aktiivisella keruulla ja jatkuvalla keruulla saatujen vastausten suhdetta, mutta havaintopaikkojen jakautumisesta on pääteltävissä, että noin 80 % lomakkeista saatiin haastattelemalla ja noin 20 % jatkuvan keruun pisteiltä. Kolme prosenttia kerätyistä lomakkeista oli englanninkielisiä. Vuonna 2011 vastauksia saatiin yhteensä 378, niistä kaksi kolmasosaa jatkuvalla keruulla. Vastauksista 9 % oli englanninkielisiä.

Vuonna 2005 Isojärven kansallispuiston kävijöistä 97 % oli suomalaisia. Heistä vajaa viidennes asui puiston lähialueella, viidennes Tampereella ja viidennes pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla. Kotimaisten kävijöiden alueellinen jakautuminen on pysynyt suhteellisen samanlaisena. Molempina vuosina havaittiin kävijöistä suuren osan olevan lähialueen kesäasukkaita. Vuonna 2011 ulkomaisten kävijöiden osuus on noussut kuuteen prosenttiin, minkä lisäksi kyselyyn vastasi moni Suomessa asuva ulkomaalainen. Ulkomaisten kävijöiden määrän kasvuun lienee vaikuttanut erityisesti Luontoon.fi-verkkopalvelun englanninkielinen versio Outdoors.fi, jonka tunnettuus on lisääntynyt matkailijoiden keskuudessa. Lisäksi Jämsän seudun matkailuinfo tuo kansallispuistoa esiin markkinoinnissaan ja puisto on esillä mm. reppumatkailijoiden suosimassa Lonely Planet Finland -kirjassa.

Edellisen kävijätutkimuksen mukaan tasan puolet puiston kävijöistä oli naisia, puolet miehiä. Suurimmat kävijäryhmät olivat 35–44- ja 45–54-vuotiaat. Kävijöiden keski-ikä oli 42,6 vuotta. Vuonna 2011 suurimmaksi kävijäryhmäksi nousi 35–44-vuotiaiden rinnalle 25–34-vuotiaat. Kävijöiden keski-ikä kuitenkin kasvoi noin 44 vuoteen. Tämä selittyy yli 65-vuotiaiden osuuden nousulla neljästä prosentista nykyiseen yhdeksään. Kävijöiden koulutustaso nousi hieman. Kun 2000-luvun puolivälissä yliopisto- tai korkeakoulututkinto oli 33 %:lla vastaajista, vuonna 2011 vastaava tutkinto oli jo yli puolella (52 %).

Molempina tutkimusvuosina puistoon saavuttiin yleisimmin pienissä, 2–5 hengen seurueissa, jotka useimmiten koostuivat vastaajan perheenjäsenistä. Huomattava muutos tutkimusten välillä on kerhojen tai yhdistysten väheneminen seurueityypinä. Vuonna 2005 seurueista 10 % oli yhdistyksiä, vuonna 2011 vain 3 %. Yksi tähän vaikuttava seikka on aineiston keruutekniikka. Kuten edellä on todettu, järjestetyn ohjelman mukaan etenevät ryhmät tavoitetaan paremmin aktiivikeruulla, jota edellisessä tutkimuksessa tehtiin enemmän kuin nyt.

Isojärven kansallispuiston asema matkan kohteena on pysynyt suunnilleen samana. Kuten aikaisemminkin, valtaosalle kävijöistä puisto on yhä heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde. Myös puistossa harrastettavat aktiviteetit ovat säilyneet jokseenkin samoina. Vuonna 2005 suosituimmat harrastukset olivat retkeily, eväsretkeily, luonnon tarkkailu ja kävely, joita kaikkia harrasti vähintään viidennes vastaajista. Nyt toteutetussa tutkimuksessa suosituimmat harrastukset olivat samoja, mutta niiden järjestys ja prosenttiosuudet muuttuivat. Esimerkiksi kävelyä mainitsi harrastavansa jopa 79 % vastaajista. Luonnon tarkkailua, eväsretkeilyä ja retkeilyä harrasti kaikkia yli puolet vastaajista. Telttailun suosio kasvoi edellisestä tutkimuksesta selvästi. Ennen telttailua harrasti vajaa 15 % kävijöistä, nyt jo 24 %. Uusien telttailualueiden osoittaminen retkeilijöiden käyttöön on helpottanut harrastusta.

Heretyn vetovoima puiston suosituimpana käyntikohteena on säilynyt. Vuonna 2005 Heretyssä vieraili 72 % kävijöistä, nyt 74 %. Heretty onkin luonnollinen lähtöpiste retkille siellä sijaitsevan opastuspisteen ja pysäköintipaikan ansiosta. Edelliselle tutkimuslomakkeelle oli käyntikohteita kuvaavia vaihtoehtoja merkitty niukemmin kuin nyt käytetylle. Silti vertailu osoittaa, että esimerkiksi Kalalahden suosio käyntikohteena on merkittävästi kasvanut. Kun vuonna 2005 siellä vieraili 19 % kävijöistä, vuonna 2011 jo 35 % ilmoitti vierailleensa Kalalahdessa. Samoin Huhtala kiinnostaa aikaisempaa enemmän. Vuonna 2005 siellä vieraili 13 % kävijöistä, vuonna 2011 jo 21 %. Sen sijaan Kuorejärven kiinnostavuus käyntikohteena on laskenut 51 %:sta 38 %:iin ja Lortikan 45 %:sta 29 %:iin. Lortikan kohdalla suurin syy lienee telttailupaikan poistaminen Lortikan kämpän välittömästä läheisyydestä – sitä toivottiin edellisessä kävijätutkimuksessa. Erilaisiin lukemiin vaikuttaa myös aineiston keruutapa. Vuonna 2005 kaikista vastauksista 87 % saatiin Heretystä, joten on luonnollista, että Heretyn lähikohteet korostuivat aineistossa.

Aikaisempaan tutkimukseen verrattuna Isojärven kävijöistä on nykyisin suurempi osuus ensikertalaisia. Vuonna 2005 vain kolmannes kävijöistä vieraili alueella ensimmäistä kertaa, nyt ensikertalaisia oli melkein puolet. Koska edellisen tutkimuksen aikaan kaksi kolmasosaa kävijöistä oli vierailut alueella jo ennestään, nousi silloin tärkeimmäksi ennakkotiedon lähteeksi se, että puisto oli ennestään tuttu. Toiseksi tärkeimpiä tietolähteitä olivat Internet ja tuttavat. Vuonna 2011 uusitussa tutkimuksessa Internet ja tuttavat olivat kävijöiden tärkeimmät tietolähteet. Vuoden 2005 kyselyssä ei kuitenkaan eritelty, tarkoitettiinko www-sivuilla Metsähallituksen vai jonkin muun tahon ylläpitämiä verkkosivuja.

Kansallispuistossa yövyttiin nyt hieman useammin kuin vuonna 2005, jolloin 64 % kävijöistä oli puistossa päiväkäynnillä ja 36 % yöpyi. Nyt puistossa oli yötä 40 % kävijöistä. Puistossa tai sen lähialueella yöpyneiden määrä kasvoi selvästi, aikaisemmasta 44 %:sta nykyiseen 75 %:iin.

Tutkimusten välillä puistoon rakennetut uudet laavut on otettu ahkeraan käyttöön. Kun vuonna 2005 puistossa yöpyjistä 54 % nukkui omassa majoitteessa ja 25 % laavuissa, tasaantui suhde vuoteen 2011 siten, että enää 45 % hyödynsi omaa majoitetta ja sen sijaan 31 % laavuja. Lortikan vuokratuvassa yöpyi aikaisemmin 19 % kävijöistä, nyt vain 12 %. Lähialueella yöpyjien suosituimpana majoituskäyttönä säilyi oma mökki. Vuokramökissä tai lomaosakkeessa majoittujien määrä kuitenkin kasvoi.

Puistoon saapumisen ajankohdassa ei ole tapahtunut juuri minkäänlaisia muutoksia. Suosituimmat vierailukuukaudet olivat molemmissa tutkimuksissa heinäkuu, kesäkuu ja elokuu. Yleisin saapumispäivä oli lauantai. Eroja ei esiintynyt myöskään vuorokaudenajoissa. Samoin kansallispuistoon matkustamiseen käytetyt kulkuneuvot pysyivät ennallaan. Henkilöauto oli kulkuneuvoista suosituin.

Kävijöiden rahankäyttöä selvitettiin vuonna 2005 hieman erilaisilla kysymyksillä kuin vuonna 2011. Vuoden 2005 tutkimuksen perusteella ei voinut tehdä johtopäätöksiä puiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisista kokonaisvaikutuksista. Aluetaloudellisten vaikutusten ei silloin kuitenkaan todettu olevan merkittäviä mm. puiston lähialueen vähäisen palvelumäärän vuoksi. Vuonna 2011 Isojärven kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat reilut 0,1 miljoonaa euroa ja 2 henkilötyövuotta.

Kävijöiden mielipiteitä puiston palveluista mitattiin vuonna 2005 kolmiportaisella asteikolla (1 = huono, 2 = tyydyttävä, 3 = hyvä), mutta vuonna 2011 asteikko oli viisiportainen. Niinpä saadut keskiarvosanat eivät ole keskenään suoraan verrattavissa. Palveluiden määrää arvioitaessa asteikko oli sama kumpanakin vuonna. Molempina tutkimusvuosina kävijät olivat varsin tyytyväisiä Isojärven kansallispuiston palveluihin. Vuonna 2005 tyytyväisimpiä oltiin pysäköintipaikkoihin, polttopuihin, tulentekopaikkoihin ja laavuihin. Sen sijaan lähialueen tiestö, reittien opastaulut, yleisökäymälät ja jätehuolto keräsivät huonojakin arvosanoja. Vuonna 2011 lähialueen tiestö koettiin yhä huonokuntoiseksi. Sen sijaan tyytyväisyys reittien opastauluihin, yleisökäymälöihin ja jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen kasvoi. Puistossa onkin uusittu mm. Kannuslahden luontopolun opastaulut, joista edellisen tutkimuksen toteutuksen aikaan osa oli huonossa kunnossa, jopa kokonaan kadonnut. Metsähallituksessa yleisesti toteutettava roskattoman retkeilyn periaate on myös pikku hiljaa tullut kävijöille tutuksi. Yleisökäymälöitä on alueelle tehty uusien laavujen myötä lisää, mikä todennäköisesti vaikuttaa myös arvioon käymälöiden laadusta.

Palveluiden määrään oltiin molemmissa tutkimuksissa tyytyväisiä. Aikaisemmassa tutkimuksessa eniten toivottiin lisättävän laavuja, yleisökäymälöitä, polkuviitoituksia ja jätehuoltoa. Nyt toteutetun tutkimuksen mukaan alueelle kaivattiin erityisesti yrittäjien tuottamia palveluita, jotka puuttuivat edellisen tutkimuksen vastausvaihtoehtolistasta. Myös maantienvarsien opastusta, yleisökäymälöitä ja jätehuollon toteutusta ja ohjausta toivottiin yhä lisää. Kumpanakaan tutkimusvuonna mikään häiriötekijä ei noussut kävijöiden mielestä erityisen häiritseväksi. Myös kävijöiden ennakko-odotusten vastaavuus kokemusten kanssa pysyi hyvällä tasolla.

Vuonna 2005 kävijöiden vapaamuotoiset palautteet koskivat lähinnä kuluneiden tai puuttuvien maasto-opasteiden kunnostamista, englanninkielisten opasteiden lisäämistä sekä toivetta paremmasta esitekartasta. Vuonna 2011 opasteiden selkiyttämistä ja uusimista kaivattiin yhä. Lisäksi toivottiin erityisesti Kalalahden alueen palvelurakenteiden parantamista.

Seuraava Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus olisi tärkeää toteuttaa niin, että myös talviajan kävijät tavoitetaan. Vaikkei puistossa talvisin ylläpidetä latuja, tämänkin tutkimuksen vapaamuotoiset palautteet kertovat, että alueella liikkuu talvisaikaan mm. hiihtäjiä ja pilkkijöitä.

Lähteet

- Halinen, A. 2006: Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2005. – Raportti, Metsähallituksen arkisto, Vantaa. 37 s. + liit.
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. and Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Metsähallitus 2009: Isojärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 54. 121 s.
- 2011: Isojärven kansallispuisto – Luontoon.fi-verkkopalvelu. <<http://www.luontoon.fi/isojarvi>>, viitattu 20.10.2011.
- 2012: Kansallispuistot ja retkeilyalueet tärkeitä paikallistaloudelle. – <<http://www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous>>, viitattu 1.3.2012.
- & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – <<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Kavijoiden%20paikallistaloudelliset%20vaikutukset.pdf>>, viitattu 18.11.2011.
- MGM2 2009: NPS Money Generation Model. – <<http://web4.msue.msu.edu/mgm2/default.htm>>, viitattu 18.11.2011.
- Stynes, D. J., Propst, D. B., Chang, W-H. & Sun, Y. 2000: Estimating National Park Visitor Spending and Economic Impacts; The MGM2 Model. – <<http://web4.canr.msu.edu/MGM2/MGM2.pdf>>, viitattu 18.11.2011.

Isojärven kansallispuiston kävijätutkimuksen 2011 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Arvioitu kävijämäärä tutkimusjakson (15.4.–18.10.) aikana	Havainnot (tavoite)	Keruu päiviä
Heretty	Kaikki kävijät	1 200	85	18
Heretyn infokatos	Kaikki kävijät	7 000	160	jatkuva
Kannuslahti	Kaikki kävijät	4 500	20	jatkuva
Kalalahti	Kaikki kävijät, veneilijät	1 900	25	jatkuva
Huhtala	Kaikki kävijät	1 300	15	2 + jatkuva
Lortikan kämpä	Vuokratuvan käyttäjät	300	10	jatkuva
Renusaari	Veneilijät, kalastajat	200	5	jatkuva
	Yhteensä	10 000*	320	20

* Kävijämäärä yhteensä on pienempi kuin nimetyissä paikoissa vierailijoiden kävijöiden summa, sillä yksi henkilö voi käydä samalla käynnillä useammassa paikassa.

Isojärven kansallispuiston kävijätutkimuksen 2011 toteutunut keruuaikataulu

	Ajankohta	Keruu-tavoite	Toteutunut
Jatkuva keruu kylmissä pisteissä	15.4.–18.10.2011	210	250
Postitse saapuneet lomakkeet		-	5

Sulan kauden aktiiviset keruupäivät 20 kpl (tavoite yht. 110 lomaketta)

nro	Ajankohta	Päivämäärä (toteutunut)	Paikka	Kello (toteutunut)	Keruu-tavoite	Toteutunut
1	Toukokuu	13.5.2011	Heretty	11.30–15.30	5	0
2	Toukokuu	17.5.2011	Heretty	11.30–15.30	5	0
3	Toukokuu	4.6.2011	Heretty	12.00–17.00	5	6
4	Kesäkuu	10.6.2011	Heretty	13.00–16.00	5	2
5	Kesäkuu	11.6.2011	Heretty	11.00–16.00	5	14
6	Kesäkuu	17.6.2011	Heretty	10.00–14.00	5	2
7	Kesäkuu	22.6.2011	Heretty	11.00–17.00	5	8
8	Kesäkuu	24.6.2011	Heretty	10.00–12.00	5	2
9	Heinäkuu	7.7.2011	Heretty	12.00–16.00	5	3
10	Heinäkuu	13.7.2011	Huhtala	12.00–16.00	5	1
11	Heinäkuu	15.7.2011	Heretty	13.00–16.00	5	2
12	Heinäkuu	16.7.2011	Heretty	12.00–15.00	10	4
13	Heinäkuu	20.7.2011	Heretty	12.00–16.00	10	5
14	Elokuu	22.7.2011	Heretty	11.00–16.00	5	7
15	Elokuu	6.8.2011	Huhtala	11.00–16.00	5	5
16	Elokuu	10.8.2011	Heretty	12.00–16.00	5	12
17	Elokuu	20.8.2011	Heretty	13–15, 16–18	5	10
18	Syyskuu	16.9.2011	Heretty	12.00–16.00	5	1
19	Syyskuu	17.9.2011	Heretty	13.00–17.00	5	10
20	Syyskuu	24.9.2011	Heretty	10.30–15.00	5	6

Suunniteltujen keruupäivien lisäksi toteutuneet, ylimääräiset aktiivikeruupäivät

21		8.7.2011	Kalalahti, Renusaari	16.00–18.00	-	3	
22		28.7.2011	Huhtala, Kannuslahti, Heretty	09.00–14.00	-	7	
23		30.7.2011	Kannuslahti	13.00	-	3	
24		5.8.2011	Heretty	13.00–16.00	-	3	
25		26.8.2011	Heretty	14.30	-	5	
26		28.9.2011	Heretty	11.00–14.00	-	5	
27		18.10.2011	Heretty	14.00	-	2	
					Akt. kerätyt yht.	110	128
					Hylätyt (kaikki)	-	5
					HYVÄKSYTYT LOMAKKEET YHTEENSÄ	320	378

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Matkan muut kohteet, kun Isojärven kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Anoppila	1
Eräjärvi	2
Europa	1
Helsinki	1
Helsinki, Tampere, Himos	1
Helvetinjärvi, Seitsemänselä	1
Himos	2
Joutsijärvi (Pori), Helvetinjärvi	1
Joutsijärvi, Helvetinjärvi	1
Jyväskylä, Pyhä-Häkki	1
Jämsä, Jyväskylä	1
Kalapirtti	1
Kangasalan Sääksikeskus	1
Kesämökki	2
Leivonmäen kansallispuisto, Kangasniemi, Leppävirta, Kuopio	1
Leivonmäen kansallispuisto, muut kansallispuistot	1
Leivonmäki Park, Jyväskylä shopping	1
Loma mökillä Jämsässä	1
Lomailu	1
Maatila-Liha Meronen	1
Maatilamatkailu	1
Meeting friends in Riihimäki (Ystävien tapaaminen Riihimäellä)	2
Monta ja paljon	1
Mummola	1
Mäntän museot	1
Mökillä oleilu, marjastus	1
Mökki	6
Möккеily omalla mökillä	3
Mökki lähialueella	1
Mökki Orivedellä	2
Mökki, Päijänne	1
Norojärvi, Orivesi...	1
Pitkin Etelä-Pohjanmaata ja Pirkanmaata	1
Pyhä-Häkki, Jyväskylä	1
Pyörällä Tampere-Jyväskylä	1
Päijänne	1
Päijänteen kansallispuisto	3
Päijänteen kansallispuisto, Leivonmäen kansallispuisto ym.	1
Repoveden kansallispuisto, mökille Padasjoki/Torittu	1
Saariston rengasreitti, Kokemäki, kaverien ja vanhempien mökit Päijänteellä.	1

LIITE 3. 2(2)

Matkan muut kohteet, kun Isojärven kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	kpl
Seitseminen	2
Seitseminen and cities	1
Seitseminen, Helvetinjärvi	2
Sukulaiset	1
Tampere, Helsinki, Helvetinjärven kansallispuisto	1
Tampere, muu Etelä-Suomi	1
Teijo and Evo Hiking areas (Teijon ja Evon retkeilyalueet)	1
Terhinniemi	2
Tiilikkajärvi, Hiidenportti	1
Tiilikkajärvi, Syöte, Lemmenjoki	1
Uusi reitti Vahterjärvi-Kalalahti	1
Vuokramökki	2
Yhteensä	70

Matkan pääkohde tai pääkohteet, kun Isojärven kansallispuisto oli ennalta suunnitteleman kohde matkan varrella	kpl
Helvetinjärvi, Riuttaskorpi, Ryövärinkuoppa	1
Helvetinjärvi, Seitseminen	1
Himos	1
Himos-festivaali	1
Juupavaara	1
Kaverin mökille Isojärven rannalle, tultiin grillaan laavulle	1
Kesämökki	1
Koli NP, Helsinki, Joensuu, (lake district and Russian border up to Kuhmo)	1
Metsäkartano, Rautavaara	1
Mökkeily Kuhmoisissa	1
Mökkeily ystävän mökillä.	1
Mökki	7
Mökki Isojärven rannalla	2
Mökkilomailu	1
Patvinsuon kansallispuisto, Imatran seutu	1
Raitoo	1
Seitsemisen kansallispuisto, Helvetinjärven kansallispuisto	1
Sukulaiset	2
Yhteensä	26

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Kehittämisehdotukset

Lvk– Retkeily - Polttopuuhuolto	Sahoihin varaterät
Lvk– Retkeily - Polttopuuhuolto	Lyhyempiä puita tulentekopaikoille.
Lvk– Retkeily -Reitit	Lisää pitkoksia märkiin paikkoihin.
Lvk– Retkeily -Reitit	Avatkaa tie Kalalahden puomille. T:Huonojalkanen
Lvk– Retkeily -Reitit	Talvireitistö
Lvk– Retkeily -Reitit	Paksun lumen aikaan voisi kevättalvella pilkkijöille ajaa moottorikelkalla muutamia kulku-uria Kurkijärvelle, lähtien Kannuslahden tulentekopaikalta.
Lvk– Retkeily -Reitit	Polkua Heretystä Kuorejärvelle voisi vähän päällystää.
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Polut ja opastukset hyvät, jos jotain haluaa parantaa, niin opasteita voisi vielä lisätä joihinkin kohtiin mm. Kalalahdelle.
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Rannassa olisi hyvä olla selkeä merkki laavusta/telttailupaikasta. (Vastaus Kalalahdesta)
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Vahterjärveltä lähdettäessä olisin toivonut, että Heretty olisi ollut viitoitettuna siinä, missä luki Lortikanvuoren luontopolku. Onneksi oli kartta.
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	More street signs to find the place. (Lisää opasteita, jotta paikka löytyy helpommin.)
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Grillaus-, pakkirutilät rosteriksi.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Vieraskirja tänne Kalalahteenkin.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Tulipaikkojen ympäristöön hiekkaa, että pysyisi siistimpänä.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Laavuille yöpymisohjeet, ettei niitä varata koko päiväksi.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Säilyttäkää vanha tulipaikka Vahterj. -laavulla. Yöpyjät saavat yöpyä rauhassa silloin.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Olen tullut joskus meloen tähän Kalalahteen. Vierittäkää joku kivi laituriksi järveen. Muuten kaikki ok.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Veneen rantautumispaikkoja
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Vesipiste Lortikkaan!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Huusseissa voisi olla ikkunoita tai muita valonlähteitä! Kalalahden huussi etenkin pimeä!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Kiva, jos myös liikuntarajoitteiset henkilöt pääsisivät tänne.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Joskus voisi rakentaa uuden tulipaikan Isojärven rannalle, sinne missä Vahterjärven polku tulee rantaan.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Paistinpannu jokaiselle laavupaikalle.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Tulipaikkoja lisää lyhyen kävelymatkan päähän (lapset, liikuntarajoitteiset)
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Kalalahden laiturin voisi uusida tai kerätä pois.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Kalalahden puucee on pimeä! Missä valoaukot yläseinästä? Pora mukaan huoltokeikalle ja reikiä seiniin ja oveen.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Kalalahden leiriytymisalue kaipaisi suuren kävijämäärän vuoksi kohennusta, esim. toinen wc, toinen laavu, paremmat telttapaikat.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Laavujen yhteydessä voisi olla uimapaikat (tai mahdollisuus), kuten Vahterjärvellä. Joissain paikoissa hankala mennä uimaan. Muutoin oikein mukava paikka retkeillä!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Yöpymispaikka (laavu) johonkin saareen Ristiselällä
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Should be more parking places (Pitäisi olla enemmän parkkipaikkoja)

Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Samoin voisi tasoittaa muutaman telttapaikan Kuorejärvelle!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Kalalahdessa voisi olla parempi opastus laavulle ja enemmän telttapaikkoja.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Enemmän telttapaikkoja ei olisi pahitteeksi. Yöpymispaikat meinaa ruuhkautua.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Telttapaikkoja on vähän. Esim. Kuorejärvellä voisi olla useampi telttapaikka.
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Voisiko Lortikan puomin poistaa? Vahterille pääsy olisi helpompaa "patikointivammaisille".
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Syrjäisempi asuntovaunu/autoparkki alueella olisi hieno lisä palveluihin. Siitä voisi maksaa lippaaseen jonkin verran yöltä. Liikenne viikonloppuna parkkialueen ohi oli runsasta ja söi hieman "metsäisää" tunnelmaa tukikohdalta. Hieno vierailu silti, kiitokset!
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Lortikan tie auki pidemmälle.
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Lortikkaan menevän tiepuomin aukipito marjastusaikaan, että pääsee eläkeläinen ajamaan lähelle tulenpitopaikkaa ja siitä vasta jalkapatikointi ylös rinnettä marjastamaan. Kilometrien kävelymatkat liian rankkoja puomien takia.
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Voisiko avata Lortikkaan menevän tiepuomin ainakin marjastusaikaan. Näin pääsis suoraan kiipeämään Vahterjärven alueelle marjastamaan, kuten menneinä vuosikymmeninä aikaisemmin. Kiitos etukäteen, tv:eläkeläinen
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Lortikkaa ennen olevan portin vois poistaa, nii pääsis lähemmäs parkkiin.
Lvk– Retkeily -Maastoliikenne	Pitäisi merkitä aiemmin, että Lortikan yöpymisalueelle ei pääse autolla (puomi).
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	Jos huoltoa ei saada jatkossa rahoitusvaikeuksien vuoksi turvattua, olen valmis maksamaan vuosimaksua käytöstä.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	Koira-ohjeet!
Lvk– Aspa -Luonto-opastus	Olisi mukava jos Luutsaaren kalapirtti olisi useammin auki - ja myös Huhtalan tupa (Kesäkausi on lyhyt turistien kannalta, elokuu on usein vielä lomakuukausi)
Lvk– Aspa -Luonto-opastus	Luontopolku on yksitoikkoinen. Saisi olla enemmän tauluja, joukossa havaintotehtäviä.
Lvk– Aspa -Tapahtumat	Toivon lisää luontoaiheisia tapahtumia Huhtalaan tai Herettyyn kesäaikana, asi-antuntijavierailuja yms.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	More info in english (Enemmän tietoa englanniksi)
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Lortikan luontopolun taulut voisi uusida ja polkua merkata siellä selkeämmin.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Retkeilykartta alueesta olisi pop.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Esitteessä voisi olla karkea kartta alueesta.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Infotaulut voisivat olla myös muilla kielillä kuin englanniksi.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Suomenkielisen esitteen mukaan viehekalastus ei ole sallittua. Muilla kielillä on. Korjatkaa!
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Kuorejärven uintipaikka voisi olla merkitty.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Reiteistä voisi mainita, jos ovat vanhaa tietä, eikä polkua.
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Toivoisin vielä selkeämpiä karttoja.
H–Alueiden hallinta ja suunnittelu	Puiston laajennusalueet osaksi puistoa virallisesti.
H–Alueiden hallinta ja suunnittelu	Voisiko moottoriveneilyn kieltää kansallispuiston alueella?
Ls–Luonto- ja kulttuuritieto	Kaipaisin enemmän tietoa alueen harv. kasveista, sammalista ja hyönteisistä.
Ls–Kulttuuriperinnön vaaliminen	Huhtalan toiminnan laajentaminen ja kehittäminen

Muu	Voisiko tarvittaessa veneen avaimen saada ja palauttaa "tähän päähän" (Kalalah-ti), ettei tarvitse moneen kertaan ajaa tätä 7 km matkaa Herettyyn?! Pyörällä var-sinkin vie paljon aikaa. Kiitos.
Muu	Hyvä, jos veneen voisi vuokrata aiemmin (klo)
Muu	Opastupaan kahvia myyntiin!
Muu	Heretyn kämppään nokipannu kahvit maistuisivat ... !!! "korven kiertäjälle"...
Muu	Ei tarvita sen kummempia palveluita, esim. kahvilaa, niin pysyy rauhallisena.

Kehut

Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	Terävät puuntyöstövälineet, kuivat puut
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	Hyvin oli puita saatavilla nuotiopaikoilla - Kiitos!
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämp-pät	Mukavaa, että Lortikkaa on mahdollista vuokrata.
Lvk- Retkeily -Reitit	Uusi polku Vahterjärveltä Kalalahteen on hieno!
Lvk- Retkeily -Reitit	Muuten reitit oikein hyvin merkitty, ilman karttaa pärjäsi.
Lvk- Retkeily -Muut palvelu-rakenteet	Vahterjärven laavu on hienossa kunnossa!
Lvk- Retkeily -Muut palvelu-rakenteet	Muutama vuosi sitten valmistunut veneen / kanoetin laskupaikka ERINOMAINEN! Kiitos!
Lvk- Retkeily -Muut palvelu-rakenteet	Kiitos Renusaaren siististä laavusta!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	Olen myönteisesti yllätynyt paikan siisteydestä.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	Siisti hyvinhoidettu alue!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	Saimme hienon sienisaaliin eli hyvällä mielin lähtee ajelemaan kotia päin!
Lvk- Aspa -Luonto-opastus	Eräopas on hyvä juttu ja siitä on todella hyötyä luontoretkeilijälle.
Lvk- Aspa -Muu opastusai-neisto	Huussin ohjeistuslapun huumori oli piristävä vaihtoehto "älä tee tätä tai sitä"-tyyppisille kieltotauluille.
Lvk- Aspa -Muu opastusai-neisto	Tarinat luontopolun varrella kiehtovia. Kiitokset!
Muu	Ihanaa, että on tällaisia paikkoja!!!
Muu	Kiitos!
Muu	Erittäin siisti ja hyvin pidetty puisto! Kiitos!
Muu	Suuret kiitokset kaikille jotka näitä luontopaikkoja hoitavat!
Muu	I like this place. (Pidän paikasta.)
Muu	Erittäin kaunis puisto, maaston vaihtelevuus huippuluokkaa!!! Suosittelen muillekin!
Muu	Kiitos!
Muu	Muutoin hieno paikka ja kokonaisuutena Isojärvi yllätti positiivisesti!
Muu	Miellyttävän rauhallista, yhtenäinen metsäalue, hienot ja vaihtelevat maisemat, on tultava toistekin.
Muu	Hienosti hoidettu, hyvin opastettu, siisti alue, yksi parhaista alueista.
Muu	I am happy for this National park. (Olen iloinen tästä kansallispuistosta)
Muu	Paikka täyttää minun kaikki odotukset minkälainen kansallispuiston tulee olla.
Muu	Kiitos oli jälleen kerran ihana yöretki hiiskumattomassa hiljaisuudessa. Nautimme suuresti.
Muu	Ihanaa, kun on oma järvi laavulla!
Muu	Todella kauniit maisemat ja siisti ympäristö. Kiitos.
Muu	Kiitos

Muu	Thanks for your work, it's a very splendid place. (Kiitos työstänne, tämä on loistava paikka.)
Muu	Hieno homma tällainen. Argentiinalaiset vieraani pitivät retkestä kovasti.
Muu	Isojärtsikän kantsis on tosi IHQ!!
Muu	Kiitos, että tällaisia paikkoja on luontoretkeilyä varten!
Muu	Kiitos!
Muu	Hieno paikka!
Muu	Kiitos tästä kyselystä ja halusta kehittää aluetta.
Muu	Kiitos Metsähallitukselle! Suurin osa kans.puistoista ja retkeilyalueista on hyvin hoidettuja.
Muu	Kiitoksia ihanasta ja kauniista paikasta!
Muu	Kiitos, kiva päivä! :)
Muu	It's beautiful here, I had a lovely hike. (Täällä on kaunista, retkeni oli ihana.)
Muu	Upea paikka! :)
Muu	Hieno paikka
Muu	Aivan loistavaa, että tällaisia paikkoja vielä löytyy. Kiitos!
Muu	Isojärven kansallispuisto on kaunis ja hyvin hoidettu.
Muu	Hyvin hoidettu paikka.
Muu	Hienoa, että on erämaaretkeilyyn varattuja ilmaisia alueita, joissa voi kokea aitoa luonnonrauhaa, KIITOS!
Muu	Thank you! (Kiitos!)
Muu	Great place! (Hieno paikka!)
Muu	It is very beautiful. (Täällä on hyvin kaunista.)

Valitukset

Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	Polttopuut tulipaikalla märkiä
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	Huono kirves ja sitkeät pöllit.
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	Polttopuut isoja!
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	Heretyn kämpän kunnostustarve. Huono sisäilma.
Lvk- Retkeily -Reitit	Lortikkavuoren luontopolun reittimerkinnot aika kuluneet.
Lvk- Retkeily -Reitit	Polku oli ummessa melkein (Kalalahti)
Lvk- Retkeily -Reitit	Melonnän lisäksi kiersimme Kalalahden lähistöllä pienen lenkin. Polku oli melko pusikoitunut ja kartassa puuttui kilometrimerkintä yhdeltä osuudelta.
Lvk- Retkeily -Reitit	Matkalla Heretystä Lortikkaan suolla oli huonokuntoisia pitkospuita (ilmeisesti me nimme väärää - vanhaa - reittiä, tai jotain)
Lvk- Retkeily -Reitit	Polkujen kunnostustarve - kävijämäärä kuluttaa reitistöä!
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Oli hieman vaikea löytää puistoon, opasteita enemmän.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Opastus ei näy Längelmäen keskustasta tullessa Tampereen tien suunnasta. Kyltti on puun takana, pitäisi olla oikealla puolella.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Tarkennus kysymykseen 15: Epämääräinen viitoitus, esim. Heretyssä lukee "Kalalahti 7,1 km" ja muutaman kilometrin päässä viitoituksen osoittamaan suuntaan "Kalalahti 7,6 km"!!
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Tarkennus kysymykseen 10a, tulentekopaikat ja laavut: Olisin jäänyt hylätylle nuotiopaikalle, enkä olisi tiennyt holkäsenpöläystä laavusta, jos mukana ei olisi ollut paikan tunteva kaveri! (Vastattu Kalalahdessa)
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Viitoitus laavulta WC:hen puuttuu (vastaus Kalalahdesta).

Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Isojärven reitistön kartat ja viitat ovat huonohkoja. Ei ollut ensimmäinen kerta kun täällä reitti ei ollutkaan se mitä oli suunniteltu kun lähtöpaikalta lähdettiin jotenkin väärään suuntaan. Ja liikumme kuitenkin luonnossa. Muissa paikoissa paremmat opasteet kuin täällä!
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Vahterilla ei ole viittaa "Heretty". Sitä voisi kokematon tarvita.
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Monissa etapeissa ei ollut sen nimeä. Myös opastekartoissa ei ollut merkitty, missä ollaan nyt.
Lvk– Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	Lortikanvuoren luontopolun opastauluissa oli välillä teksti kulunut pois.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Liian vähän telttapaikkoja esim. Kuorejärvellä.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Kalalahteen on määritelty teltta-alue. Telttapaikkoja on kuitenkin aika huonosti.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Laituri rikki (vastaus Kalalahdesta)
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Nuotiopaikkojen paistoritilät ja sammutusämpärit olivat osassa paikoista rikki (esim. ritilä Lortikan kämpän lähellä olevassa paikassa, ei Lortikan oma; sammutusämpäri puhki Kalalahden nuotiopaikalla, ei laavulla).
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Sopivia telttailupaikkoja vähän, mutta onneksi laavulla oli tilaa.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	Missä on laavuvihko? (Kalalahti)
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	Leirytyminen vaikeaa, kun telttoja joka tulipaikalla.
Lvk– Aspa -Luontoon.fi	Tarkennus kysymykseen 10a: Isojärven kansallispuiston luontoon.fi -sivut, erittäin huono, koska sivu ei auennut!
Lvk– Aspa -Luontoon.fi	Luontoon.fi -www-sivut toimineet viim. 2 viikon aikana hyvin huonosti (esim. linkit) tai välillä ei lainkaan. Eikö voisi testata uuden sivuston toiminnan ennen julkaisua!!!!
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	The map on the information brochure is not very good. It doesn't even have all trails on it. Not really a problem, and the routes are marked well with blue paint, but being on my own, I would have appreciated a better map. I would have bought one, if I could have... (Esitteen kartta ei ole hyvä. Siinä ei edes ole kaikkia reittejä. Ei vakava ongelma, koska reitit on merkitty hyvin maastoon, mutta koska olin yksin liikenteessä, olisin arvostanut parempaa karttaa. Olisin ostanut kartan, jos olisin voinut...)
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	Route marks in the internet (www.retkikartta.fi / www.outdoors.fi) don't match with the colours on the map in the park. (Reittien merkinnät nettisivuilla eivät vastaa puistossa olevien karttojen värejä)
Muu	Ainoa miinus on tuo tänne johtava tie 3284. Muuten kaikki tosi hienoa!
Muu	Liian työläs kyselylomake!
Muu	Hyvin monimutkainen lomake.
Muu	Helpommin täytettävä / ymmärrettävä lomake. Aikaa kuluu turhan paljon kysymysten ymmärtämiseen.
Muu	Tie Huhtalaan on erittäin huonossa kunnossa.
Muu	Telttailupaikat väärin pyöräily-GT -kartassa (vanha).
Muu	Kestipä hakea palautus laatikkoa!!
Muu	Liian pitkä kysely

Muut

Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	Teimme itse kirvespölkyn. Toimme ja jätimme tänne uuden sahan.
Lvk- Retkeily -Reitit	Nyt oli kuiva keli, mutta jäi mietityttämään kuinka rinteillä kiipeily onnistuu märällä kelillä.
Lvk- Retkeily -Maastoliikenne	Pysäköintipaikka Heretyssä oli täynnä 28.8.
Yleinen kehittämisidea Met-sähallitukselle	Toivottavasti jatkossa muistetaan, että luontopalveluiden ei pitäisi olla yksinään tulosvastuullinen yksikkö. Määrärahoja jaettaessa ei sovi unohtaa retkeilymahdollisuuksien tuomaa henkistä pääomaa (työssä ja arjessa jaksaminen, mielenterveys) ja erityisesti lapsille tärkeää luontosuhdetta. Lasten luontosuhde näyttää vaikuttavan myöhemmässä elämässä luonnosta huolehtimiseen (kierrätys, autoilu jne.) Vrt. Englanti, Suomi.
Muu	Kansallispuiston valvontaan ja kunnossapitoon kiinnitettävä enemmän huomiota. Osaavaa henkilökuntaa!
Muu	Jonkin aikaa kuului ihan kuin ison metsäkoneen ääntä niemennokkaan. (Mäntyjotakin niminen paikka) -> Onneksi loppui pian saavuttuamme.
Muu	Vahterjärven ahvenkanta on määrällisesti ainutlaatuinen.
Muu	Olen osallistunut monta kertaa (opastetulle kierrokselle) ja käynyt perinnetilalla useita kertoja.
Muu	Hyvää juhannusta :)
Muu	Olen Isojärven ranta-asukas, siksi osa kysymyksistä jää vastaamatta.
Muu	Alussa kävelemään lähtiessä parkkipaikalla oli paljon väkeä. Positiivinen yllätys, ettei poluilla tullut ketään vastaan.

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Isojärven kansallispuisto

Kävijätutkimus 2011

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Isojärven kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti**.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Isojärven kansallispuistossa (ks. kartta 1) ja joiltakin osin myös puiston lähialueella (ks. kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake palautuslaatikkoon, aineiston kerääjälle tai palautuskuoressa postitse.
5. Lisätietoja antaa Maija Mikkola p. 0205 64 5278 (maija.mikkola@metsa.fi) tai Pekka Repo p. 0400 985017 (pekka.repo@metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Isojärven kansallispuistoon (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnilläsi (vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

a. Isojärven kansallispuistossa (ks. kartta 1)?

noin _____ vrk *tai* _____ tuntia

b. Isojärven kansallispuistossa ja sen lähialueella yhteensä (ks. kartta 2)?

noin _____ vrk *tai* _____ tuntia

Asun lähialueella → Siirry kysymykseen 3a.
(Kuhmoinen, Jämsä)

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) **enemmän kuin 1 vrk**, niin kuinka monta kertaa vierailit tai suunnittelet vierailevasi **Isojärven kansallispuistossa** tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Isojärven kansallispuistossa (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

vuokratuvassa _____ yöta asuntoautossa tai -vaunussa _____ yöta

omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yöta laavussa _____ yöta

muualla, missä? _____ yöta

b. kansallispuiston lähialueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät

hotellissa _____ yöta vuokramökissä _____ yöta

lomaosakkeessa _____ yöta omassa mökissä _____ yöta

asuntoautossa tai -vaunussa _____ yöta omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yöta

ystävän tai sukulaisen luona _____ yöta

muualla, missä? _____ yöta

Asun lähialueella

4. Missä päin Isojärven kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnilläsi? (ks. kartta 1)
(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

☐ Heretty	☐ Lortikka
☐ Kannuslahti	☐ Kalalahti
☐ Kuorejärvi	☐ Renusaari
☐ Latokuusikko	☐ Luutsaari
☐ Vahterjärvi	☐ Nokipohja
☐ Kannuslahden luontopolku	☐ Huhtala
☐ Lortikanvuoren luontopolku	
☐ muualla, missä? _____	

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi kansallispuistoon? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

1 ☐ henkilöauto	5 ☐ juna
2 ☐ henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	6 ☐ lentokone
3 ☐ linja-auto	7 ☐ moottoripyörä
4 ☐ tilausbussi (ryhmämatka)	8 ☐ polkupyörä
99 ☐ muu, mikä? _____	

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeiseksi? Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Isojärven kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
(vastaaja mukaan luettuna)

joista alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet _____
(jos kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin syntymävuosi)

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Isojärven kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
 muista sukulaisista
 seurustelukumppanista
 ystävistä
 työtovereista
 koululuokasta
 päiväkotiryhmästä
 opiskeluryhmästä
 eläkeläisryhmästä
 ohjelmalveluyrityksen asiakkaista
 kerhosta, yhdistyksestä tms.
 jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Isojärven kansallispuistossa? (vastaa joka vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat		☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itseksensä		☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi		☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista		☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin		☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa		☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot		☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen		☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen		☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoilu		☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
kulttuuriperintöön tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Isojärven kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	11 ☐ sienestys	21 ☐ murtomaahiihto
2 ☐ sauvakävely	12 ☐ kasviharrastus	35 ☐ ratsastus
3 ☐ lenkkeily	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	64 ☐ melonta
4 ☐ retkeily	14 ☐ käynti luontotuvalla	66 ☐ soutu
5 ☐ luonnon tarkkailu	15 ☐ luontovalokuvaus	67 ☐ moottoriveneily
6 ☐ eväsretkeily	16 ☐ partioetki	86 ☐ opastettu retki
7 ☐ pyöräily	17 ☐ leirikoulu	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
8 ☐ kalastus	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	98 ☐ yöpyminen vuokratuvassa (Lortikka)
9 ☐ lintuharrastus	19 ☐ suunnistus	121 ☐ geokätköily
10 ☐ marjastus	20 ☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	999 ☐ muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä tämänkertaisella käynnilläsi Isojärven kansallispuistossa?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen **laatu**. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".
Palvelun tai rakenteen **määrän** voit arvioida aina.

Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono
Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni

	käyttämäni palvelun, rakenteen tai ympäristön LAATU					en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen MÄÄRÄ				en osaa sanoa	
	erittäin hyvä	5	4	3	2		1	erittäin huono	liian suuri	3		2
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähialueen tiestö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkuviitoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat ja laavut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät alueella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vuokratupa (Lortikka)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Isojärven kansallispuiston luontoon.fi -sivut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rantautumispaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maantienvarsien opastus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmopalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Isojärven kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1

erittäin tyytyväinen   erittäin tyytymätön

11. Täytyivätkö tähän käyntiisi Isojärven kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

erittäin hyvin 5 4 3 2 1 erittäin huonosti

luonnonympäristö

harrastusmahdollisuudet

reitit ja rakenteet

12. Onko Isojärven kansallispuisto tällä matkalla...

matkasi ainoa tai tärkein kohde?

yksi matkasi suunnitelluista kohteista?

Muita kohteita ovat:

_____

ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella?

Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat:

_____

_____

13. Rahankäyttö
Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella (ks. kartta 2)?
 kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
 en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastiittamalla, arvioitko tässä
 henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista VAI
 perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan **kansallispuistossa ja sen lähialueella**. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

a. polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
b. paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
c. ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
d. kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
e. majoittuminen	_____ €
f. ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
g. muut menot (esim. kalastusluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Isojärven kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?
(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)
tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 15
viimeisen kahden vuoden aikana _____ kertaa
milloin ensimmäisen kerran? v. _____
milloin viimeksi? (ennen tätä kertaa) v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Isojärven kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = kesinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lainkaan	5	4	3	2	1 erittäin paljon
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnonympäristön käsittely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Millä tavoin haluaisit tutustua alueen kulttuuriperintöön ja historiaan? (voit valita useamman)

- opastetulla kierroksella / oppaan kertomana
- käymällä perinnetilalla
- osallistumalla kulttuuriperintötapahtumaan tai -talkoisiin
- omatoimisesti esitteen tai opaskirjan avulla
- aiheesta kertovalla luontopolulla
- nettisivujen (luontoon.fi) kautta
- jotenkin muuten, miten?
_____
- En ole kiinnostunut alueen kulttuuriperinnöstä

17. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?
[_ _ _ _ _] _____

18. Sukupuoli?
 mies nainen

19. Syntymävuosi?
[_ _ _ _]

20. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
- opistotasoinen tutkinto
- alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ei ammatillista tutkintoa

21. Mistä sait tietoa Isojärven kansallispuistosta?
(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä
- tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta
- Isojärven kansallispuiston luontoon.fi- sivuilta
- Isojärven kansallispuiston Facebook -sivuilta
- muilta www-sivuilta
- esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, ym)
- TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
- seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta
- alueen yrityksiltä (esim. ohjelmalvelut, majoitus)
- kartoista
- paikka on minulle entuudestaan tuttu
- muualta, mistä _____

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

_____

_____

_____

_____

_____

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 191 Yliniva, M. & Keskinen, E. 2010: Perämeren kansallispuiston vesimakrofyytit - peruskartoitus ja näytteenottomenetelmien vertailu. 66 s.
- No 192 Juutinen, R. ym. 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – kasviyhteisöjen ja ympäristön rakenteen tarkastelu. 59 s.
- No 193 Juutinen, R. (toim.) 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. 133 s.
- No 194 Konu, H. & Kajala, L. 2012: Segmenting Protected Area Visitors Based on Their Motivations. 72 s.

Sarja B

- No 154 Mäenpää, O. 2011: Torronsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2010. 47 s.
- No 155 Tikkanen, R. 2011: Liesjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2010. 51 s.
- No 156 Tahvanainen, V., Tikkamäki, T. & Lindholm, T. 2011: Kolin kansallispuiston kävijätutkimus 2009. 44 s.
- No 157 Similä, M. & Junninen, K. (toim.) 2011: Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opas. 192 s.
- No 158 Ahtiainen, T. 2011: Ruunaan retkeilyalueen kävijätutkimus 2009. 60 s.
- No 159 Moilanen, E. & Luhta, P.-L. 2011: Ijoen kunnostettujen jokien kalataloudellinen seuranta 2005–2010. 110 s.
- No 160 Rantatalo, K. & Ylläsjärvi, J. 2011: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2010. 110 s.
- No 161 Metsähallitus 2012: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2011. 65 s.

Sarja C

- No 114 Metsähallitus 2012: Darvvatvári meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 154 s.
- No 115 Metsähallitus 2012: Tsarmitunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2025. 99 s.
- No 116 Metsähallitus 2012: Värriön luonnonpuiston, Tuntsan erämaan ja Peurahaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2025. 78 s.
- No 117 Metsähallitus 2012: Revonneva–Ruonnevan, Haarasuon ja Huhtaneva–Luminevan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2025. 46 s.
- No 118 Nieminen, I. 2012: Syötteen kulttuuriperinnön tuotteistamissuunnitelma 2011. 47 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkajulkaisu)
ISBN 978-952-446-959-3 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut